

CHKO APR 13 1964

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 3
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N. Y.

V I E N Y B Ė

78 M. 14 N.

1964 M. BALANDŽIO (APRIL) 2 D.

KAINA 20 C.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Sovietijoje išskilingai minėta 400 metų pirmosios Maskvoje išspausdintos rusų knygos sukaktis. Rusai čia, tačiau, nebuvo pirmieji, nes tą pačią knygą Apostol Vilniuje, 39 metais anksčiau (1525) išspausdino gudas F. Skorina, kurį gudai laiko savo Mažvydu. Jo mokinys Matislavėcas, manoma, pramokęs rusų Fedorovą amato. Taigi, anais laikais Vilnius buvo kultūringesnė sostinė negu Maskva.

Vilniuje išleista amerikiečio lietuvio dr. A. Petriko knyga "Apie šventraštį, erezijas ir inkvizicijas." Vilniaus Tiesa pasakoja, kad autoriui esą "ypač artimi lietuvių literatūros ir kultūros klausimai; jis turįs sukaupęs turtingą lituanistikos knygynėlį, bene vieną didžiausių privatinėje Amerikos lietuvio nuosavybėje." Kažin, ar daktaras čia junta, kaip skaudžiai iš jo vilniečiai pasišaipė? Juk ar ne tyčiomis jie išleido, ne autoriui miela "lietuvių literatūros ir kultūros" tema veikalą, bet "ateistinį", primenantį jau senai Amerikos lietuvių išgyventus "velnių kupčiaus" Mockaus laikus? Kodėl neišleido, pavyzdžiui, jo "Tautinio Atbudimo Pionierių"?

Po Katalikų Federacijos religinių paveikslų parodos Chicagoje pradėjo rūkti pikti dūmai. Sakoma, dailininkas A. Rukstelis parodai "pakibęs" Judo paveikslą, kurio veide kai kas atpažįsta dailininko V. Vizgirdos bruožus! Dr. J. Girnius Drauge rašo: "Vienas dailininkas panaudojo religinę parodą žemam kerštui nekenčiamam asmeniui." Girdi, čia ne vien kultūrinis bet ir as-

Tęsiama 4 psl.

Visa Brazilija liūdi dėl lietuvio mirties

Argentinos Lietuvių Balsas kovo 26 d. pirmame psl. rašo: Brazilijai esant politinių sukurių verpetuose, jos pirmųjų dienraščių puslapių stambiausias antraštės nustūmė pranešimas apie automobilio nelaimėje žuvusį Campinas mieste gimusį lietuvių sportininką, baigiantį juridinį fakultetą Mackenzie universitete, Švietimo Ministerijos Fizikos ir Sporto Departamento inspektorių Valdemarą Blatkauską, 26 metų amžiaus.

Valdemaras Blatkauskas, gindamas tautines Brazilijos spalvas, kaip geriausias Brazilijos krepšinio žaidėjas tos šalies rinktinėje, Pietų Amerikos pirmenybės laimėjo 1958 metais. O pasaulinį "Basket-Ball" vainiką laimėjo du kartus: Santiago de Chile 1959 metais ir Rio de Janeiro 1963. Jis yra vienintelis, kuris šio sporto srity du kartus tapo pasauliniu nugalėtoju. Jau 1959 metais Brazilijos prezidentas dr. Juscelino Kubitschek jį apdovanojo aukščiausiu Garbės Ordinu.

Sao Paulo dienraštis Diário da Noite savo kovo 7 d. laidoje per visą puslapį deda dvi stambias antraštes: Via Anhanguera Matou o Cestobolista Valdemaras —

Bicampeo Mundial Morre Tragicamente. Visuose dienraščiuose ir žurnaluose talpinami Valdemaro Blatkausko paveikslai atskirai ir grupėse.

Nežiūrint to, kad Valdemaras jau laikė paskutinius egzaminus teisių fakultete, jis tebesportuodavo. Tragišką dieną, kovo 7, 1964, savo automobiliu "Volkswagen" jis vyko dalyvauti rungtynėse Campinas. Kelyje pasipainiojo motociklas, tarp kurio ir automatinio kelio lygintojo DER patekęs, tapo perskrostantis pusiau ir mirė vietoje.

Amerikiečių grafikų parodą (joje vienas Romo Viešulo kūrinys) Maskvoje, Kazakstano Alma-Atoje ir armėnų Erivane matė virš milijono lankytojų. Ji dabar Leningrade, kur vėl sutraukia minias. Vilnius ir Ryga jos nematys. Erivane didelio dėmesio susilaukė Prancūzijoje gimusio ir ten gyvenančio Aznavuro koncertai. Net policija susidomėjo: laikė jo viešbutį apsupusi. Ji akį turėjo ir amerikiečių parodos lankytojams: net nutraukdavo vietinių kalbas su rusų kalbą mokančiais parodos aptarnautojais.

Hollywoodo filmų ir televizijos aktorė Rūta Lee-Kilmonytė susitinka su Lietuvos scenos artistais.

Rūta Lee pakeliui į Ameriką

Rūtos Lee Kilmonytės kelionė į Lietuvą, sukėlusį susidomėjimo Amerikoje ir Lietuvoje, jau pasibaigė. Rūta šiuo metu jau yra Vakarų Europoje.

Paskutiniame savo laiške iš Maskvos Vienybėi jina rašė, kad viskas gerai pa-

vykę ir kad tiek daug ko turinti papasakoti, jog sunku ir aprašyti.

Rūta kartu pristuntė ir keletą nuotraukų iš savo viešnagės Vilniuje. Vilniuje Rūta atsirado po savo apsilankymo Kaune. Tenai klinikinėje ligoninėje gydoma

jos bobutė, su kuria pasimatyti Rūta su savo tėvais ir buvo išvykusi.

Rūta su tėvais lankėsi Dzūkijoje, tėvų gimtinėje, o Vilniuje jina susitiko su kino, teatro, televizijos darbuotojais.

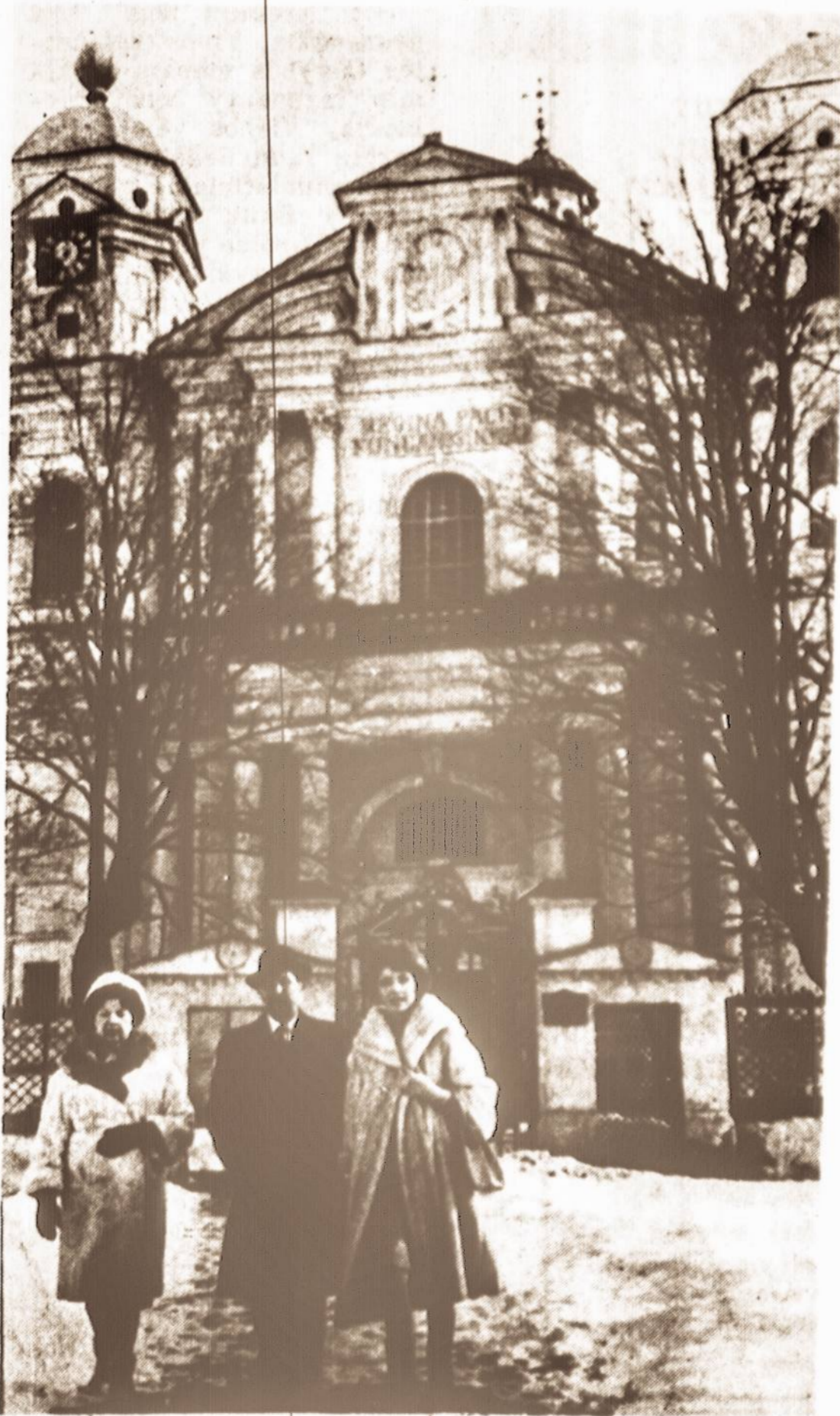
Vilniuje leidžiamas Literatūra ir Menas, rašytojų laikraštis, savo kovo 28 d. laidos kronikos skyriuje idėjo nuotrauką, vaizduojančią Rūtą tarp Kauno muzikinio teatro artistų po spektaklio "Sevastopolio valsas".

UŽSIENIO POLITIKOJE

JAV Kongreso komisija paskelbė 218 puslapių studiją apie Sovietijos ekonominę būklę. Studijoje sako, kad rusų pramonės augimas nuo 6 nuošimčių (kaip buvo 1950-1958 metais) nukritęs iki 2. Maskva nuokritį pripažįsta, tik sako tai esąs sumažėjimas nuo 10 iki 7 procentų.

Senatorių Fulbright pasakė kalbą, po kurios visi spėjo, kad Amerika ruošiasi šiek tiek pakeisti iškliotą vestą šalto karo politiką didesnio lankstumo kryptimi, santykių su komunistiniu pasauliu, kuris, girdi, jau skyla.

Diktatūra Jugoslavijoje susirūpino kainų kilimu (mėsa pabrango 30%). Kroatų partijos vadas pareiškė, kad kraštas esąs "naujo" ekonominio ir politinio kelio išvakarėje. Spėjama, kad būsią mažiau kapitalų kišama į nepelningas įmones ir suteikiama daugiau balso dirbantiems.

Rūta Lee-Kilmonytė su savo tėvais, aplankiusi šv. Petro ir Povilo bažnyčią Vilniuje.

Ar lietuviai Kanadoje išsilaikys?

INŽ. P. LELIS

Kanada yra daugiatautė valstybė, kurioje dominuoja tautybė yra anglosaksai, įskaitant ir škotus su airiais.

Antroji tautybė pagal didumą yra prancūzai - susikcentravę Quebeco provincijoje.

Paskutiniu laiku vis daugiau pasireiškia taip vadinama "trečioji jėga", tai visos kitos tautybės, įskaitant ir mus lietuvius.

Per paskutinius 60 metų anglosaksų skaičius vis ėjo mažyn, prancūzų skaičius išsilaikė beveik pastovus, gi "trečioji jėga" vis didėja. Šioje lentelėje matyti kaip tas tautybių pasikeitimas vyksta procentais.

	1901 M.	1961 M.
Anglosaksai	57%	44%
Prancūzai	31%	30%
Kt. tautybės	12%	26%

Nors pagal plotą, Kanada yra antroje vietoje (po Sovietų Sąjungos), bet bendras gyventojų skaičius yra palyginti nedidelis. Šiais metais jis pasiekė vos 19 milijonų. Pagal natūralių turtų išteklius ir teritoriją Kanados gyventojų skaičius galėtų būti dešimtį kartų didesnis. Vyriausybė neva stengiasi imigraciją didinti, pritraukiant naujų ateivių, bet vėl bijo, kad masinė imigracija nesukeltų nedarbo ir kad toji vad. "trečioji jėga" per daug neišsigalėtų.

Šiuo metu Kanados gyventojai pasiskirsto tautybėmis sekančiai:

Anglosaksų - 8,336 tūkstančių, prancūzų - 5,574, vokiečių - 1,094, ukrainiečių - 493, italų - 469, olandų - 448, skandinavų - 403, lenkų - 337, indėnų ir eskimų - 228 (eskimų tik 12), žydų - 180, rusų - 124, įvairių azijatų - 127, įvairių europiečių - 741, neaiškios tautybės - 252.

Į įvairių europiečių skiltį įeina pabaltiečiai (lietuviai, latviai, estai), kurių bendras skaičius yra 83 tūkst. (lietuvų 30 tūkst.).

Paprastas kanadietis tų įvairių tautybių neatskiria ir vadina juos pašalpos žodžiu "wops", nors tai talkoma daugiau italams ir kitiems juodplaukiams. Jis jų nemėgsta, nes laiko, kad tie "wops" atima jam darbą ir duoną. (Valdančiųjų klasė vadina "wasp", kas reiškia - white, anglosaxon protestant).

Kaip šiame tautų konglomerate reiškiasi lietuviai? Dėl mažo skaičiaus ir kalbos skirtumų sunku lietuviams prasiskverbti į aukštesnes Kanados gyvenimo sferas. Jei kuris ir pakyla kiek aukščiau kompanijos tarnyboje, tampa menadžeriu ar direktorium, tai jau toks lietuvių horizonte nebesirodo. Dusk buvo bandyta prastumti lietuvių atstovą į Federalinį Parlamentą. Pirmąsyk - 1956 m. kandidatavo dr. J. Ancevičius. Dėl lėšų stokos ir menkai išvystytos propagandos, o

dar ir dėl to, kad jis atstovavo nereikšmingą ir mažą (Darbo) partiją, jis nepraejo.

Antru atveju - 1962 m. kandidatavo kaip liberalų atstovas B. Kronas iš Hamiltono. Čia jau šansų buvo daugiau, nes Kronas yra turtingas biznierių ir reklamai nesigailėjo. Bet jis turėjo rimtą oponentą emigracijos min. Faircloth iš konservatorių pusės, tai su nedideliu balsų skirtumu Kronas irgi negalėjo patekti į Parlamentą.

Kanados dvi didžiosios partijos (konservatoriai ir liberalai) lietuviams didelio skirtumo nesudaro ir per rinkimus balsuojant už tuos kandidatus, kurie lietuvių tarpe daugiau pasimaišo.

Tikrumoje, tiek lietuviams, tiek kitoms tautybėms visada naudingiau remti liberalus, nes jie stangiasi padaryti Kanadą laisvu kraštu, atspalaiduojant nuo Anglijos politinės ir Amerikos ekonominės priklausomybės.

Lietuvių remtas, liberalų kandidatas W. Gordon tapęs Fed. Finansų Ministeriu, per staigiai pradėjo vykdyti tą nuo Amerikos kapitalo atspalaidavimo, politiką ir tas sukėlė didelę kapitalistų reakciją. Jie griežtai reikalavo Gordoną atsistatydinti tik min. pirm. Pearson pagrasinus atsistatydinti su visu kabinetu, Gordonas buvo išgelbėtas. Prieš rinkimus, jis keletą sykių kalbėjo Lietuvių Namuose ir laikomas lietuvių draugu. Parlamento atidaryme ir pirmime jo kviestas dalyvavo J. Strazdas. Atėjus liberalams į valdžią, Quebeco separatistai pradėjo smarkiau veikti. Neseniai jie išplėšė net kariuomenės arsenalą.

Pearson vyriausybė, norėdama apmąinti prancūzus, pradėjo daugiau propaguoti dviejų kalbų ir kultūrų valstybę, bet vargiai tas ką nors padės nes de Gaulle "didybės" dvasia juntama ir prancūziškame Quebeco.

Bet "trečioji jėga" irgi nesnaudžia. Visos trečiaeilės tautybės vienai ar kitaip tarpusavy bendradarbiauja. Vienos veikia Pavergtų Tautų šešelyje, kitos antikomunistiniame bloke, trečios Baltų Federacijoje. Be to, Toronte veikia tautybių tarpusavy bendradarbiavimo susivienijimas, Mutual Cooperation League, kuris leidžia ir laikraštį "Voice of Freedom".

Visos tautybės išlaiko savo tautines pradžios mokyklas be jokios valdžios paramos. Kanadiečiai jas vadina "Shadow Schools". Vien Toronte tokiose tautinėse mokyklose mokosi 20,000 vaikų, tarp kurių 600 lietuviukų.

S. m. kovo 7 d. Toronto dienraštis The Telegram plačiai tas mokyklas aprašė, įdėdamas nuotraukas ir statistiką, rodančią kiek naujakanadiečių vaikų lanko savo tautines mokyklas. Nors Kanados tautybių asimiliacijos katilas verda, bet ne atrodo, kad lietuviai ir kitos tautybės būtų sutirpintos, nes laikas dirba "trečiosios jėgos" naudai.

Aukų Vasario 16 minėjimuose sumesta: Worcester, Mass. \$915; Toronte, Kanadoje, \$1336; Paterson, N.J. \$669; Lawrence, Mass. \$58; Norwood, Mass. \$200; Miami, Fla. \$700; Linden, N.J. \$244; Rockford, Ill. \$802; Kenosha, Wisc. \$380. Hot Springs, Ark. \$120.

M. BIRŽIŠKOS PALIKIMAS

Paklaustas 1948 metais, į mano (vienas iš devynių) klausimą, kokios yra jo ateities darbo ir ateities gyvenimo gairės, Mykolas Biržiška atsakė:

"Lotyniškai, liuob, pasakydavo: homo proposuit, Deus disposuit - ypačiai 66-rių m. amžiuje lyg ir nerimta būtų nustatinėti aiškesnes savo gyvenimo ir darbo gaires! Kokios čia jau man be "gairės", "kaip kūnas ima stingti?" Nei nesikvietęs dar 1945-6 m. kalbų autoritetingų savo tautiečių iš JAV buvau primintas dėl savo amžiaus, kuris ir iš viso kludą ten atvykti, tai ir jokių kelionų planų "į ten" nesidarau, tebevyrdamas tą patį Pabaltijo universiteto darbą. Jei sulaukčiau tos valandos, kad galėčiau grįžti Lietuvon ir ten šiaip taip įmanomis sąlygomis dar kiek padirbėti, jei ir neberasčiau savo paliktos medžiagos, kurią minėjau atsakydamas. Tamsos 4-ji klausimą, norėčiau bent suskubti dar parašyti:

savo studentiškus 1901-7 m. atsiminimus, 1905-15 m. LSD expartiečio atsiminimus, 1915-22 Vilniaus ir 1922-30 m. Kauno mokytojo-direktoriaus atsiminimus, 1919-22 ir 1925-35 m. Vilniaus darbo atsiminimus, 1922-48 m. universitetinio darbo atsiminimus, o taip pat užbaigti Lietuvos istorijos pradžiamokslį, Lietuvos geografiją, Mūsų raštų istoriją, Lietuvos dainų literatūros istoriją, Dainos ke-

liais (literatūriniai kūriniai mūsų dainose), Vilniaus Golgotą, parengti mokyklai; Simoną Daukantą, Motiejų Valančių ir Vincą Kudirką, gal dar kitus kuriuos mūsų rašytojus, dar ka nors... Ir būtinai dar su savo broliais padirbėti Lietuviškojo Enciklopedijoje! O! kaip dirbtume!

Matai, Tamsta, kas iš tų "gairių" bepasidarol 1948.8.16, Pinneberge, Pabaltijo Universitete, Vilniaus Rūmų 312 kambaryje."

Tokie dalykai rašomi M. B-kos laiškuose.

Pagal "Mūsų Vyties" 1963 m. 4 nr. aprašymus, matyti, kad amerikinio gyvenimo sąlygos neleido jam prie tų "gairių" prieti.

Bet tie norai buvo lyg amžina ugnis, kuri jam įsižiebė Viekėnuose, įsidedę Vilnuje, liepsnojo visą jo gyvenimą, ir slėptingai švitėjo tamsėjančioje JAV lietuviijoje, jam savo dienas pabaigus.

Tai Mykolo Biržiškos palikimo dvasia.

Jo laišku yra reali to palikimo medžiaga.

Anądien parsivežiau iš Michigan savo knygas. Su jomis buvo B-kos laišku - 1946-1961 m. korespondencija. Tai būdingas palikimas. Lietuviybės liepsna jame itin skaisči, karšta. Jos įtampa jam kilo, kai kitur ji geso.

Kaip reiktų B-kos laiškus apsaugoti? Kas ką siūlytų?

Apie tai, iš savo pusės, - kitą kartą.

K. A. GIRVILAS

You Work Hard For
Your Money...
Keep It Where It Works
Hard For You!

PASKUTINIS
DIVIDENDAS

4 1/4 %
METUS
VISIEMS
INDĖLIAMS

Balandžio "bonus" dienos

P pinigai padėti prieš

BALANDŽIO 14

uždirba dividendus nuo

BALANDŽIO 1

o paskui nuo padėjimo dienos

APSKAICIUOJAMA METŲ KETVIRČIAIS

For Information Telephone PResident 3-7000

**THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK**

Incorporated 1860
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Central Office

539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Brooklyn, N.Y. 11216

Broadway Office

135 Broadway at Bedford Avenue
Brooklyn, N.Y. 11211

Massapequa Office

Hicksville Road at Jerusalem Avenue
(Opposite Holiday Park Shopping Center)
Massapequa, N.Y.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyta. Boleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

(vairiausias, rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-35 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

THE

Tel. TAyor 7-0812

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* J. JAKUBS-JAKUBAUSKAS, Vienybės bendradarbių-rėmėjų klubo Chicagoje valdybos narys, gavo laišką iš JAV Valstybės sekr. padėjėjo Mennen Williams, kuriame šis dėkoja už prisijusias nuotraukas iš Vienybės. G. Mennen Williams rašo: "Tank you so much for your kindness in sending me the clippings from the Vienybe on my recent appearance before the Lithuanian American Council in New York. I am delighted to have them, and sincerely appreciated your sending them." Šis aukštas Amerikos valdžios pareigūnas taip pat pamini, jog New Yorke buvo gera vėl pabuvoti su gerais draugais lietuviams.

* RAŠYTOJAS MARIUS KATILISKIS, iš Chicago pasonėje esančio Lemont miestelio, gavo Lietuvių Rašytojų Draugijos 1963 m. literatūros premiją už jo knygą "Šventadienis už miesto."

* PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS paruošė leidinį, skirtą K. Donelaičio 250 metų gimimo sukakčiai paminėti. Šis leidinys jau yra spausdintuvas ir jį bus galima įsigyti Donelaičio pagerbiamui rengiamame vakare gegužės 9 d. Jaunimo Centre.

* ANTANAS LINAS vadovaus Chicago šaulių mišriam chorui, kuris yra organizuojamas Chicagoje. Chorą numatyta pavadinti Chicago Vytauto Didžiojo šaulių chorui.

* JAUNIEJI "OŽELIAI" šoka jaunimo pasirodyme Chicagoje. Z. Degučio nuotr.

* 1863 IR 1941 METŲ sukilimams paminėti meno paroda yra rengiama balandžio 4-12 d. d. Čiurlionio Galerijoje.

Dr. Osmanski kandiduoja

į "Coroner" postą

Dr. William Osmanski, buvęs žymus amerikietiškojo futbolo žaidėjas, plačiau žinomas "Bullet Bill" vardu, kandiduoja į Cook County (į jos ribas įeina ir Chicago) "coroner" poziciją, kaip respublikonų partijos kandidatas.

Šis mūsų tautietis, nors gimęs, augęs ir mokslus ėjęs Amerikoje, dar kalba lietuviškai. Jo abu tėvai yra kilę iš Lietuvos, bet jau pasitraukę iš gyvųjų tarpų.

Dr. Osmanski mokslo studijų metu ir tuoj po jų, žaisdamas profesionalinį futbolą Chicago Bears komandoje, pagarsėjo kaip vienas geriausių futbolininkų Amerikoje. Jis Bears komandos eilėse dalyvavo net penkiose rungtynėse dėl pasaulio meisterystės. Yra baigęs Holy Cross universitetą, o Northwestern un-

Dr. Osmanski

te gavęs dantų daktaro laipsnį.

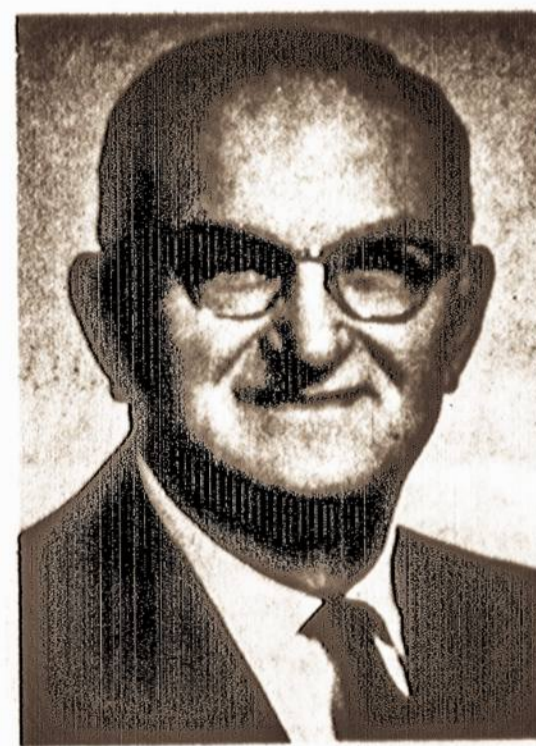
Dabar dr. Osmanski gyvena šiauriniame Chicago priemiestyje -- Evanstone. Yra vedęs ir su žmona augina 6 vaikus.

Dr. Osmanski buvo atsilankęs į Lietuvių Prekybos Rūmų kovo mėnesio susirinkimą ir įstojo nariu. Su juo pasikalbėjimą padarė kitas buvęs žymus Amerikos sportininkų J. Jakubs-Jakubauskas, dabartinis vienas didžiųjų Vienybės talkininkų Chicagoje. Dr. Osmanski prašė perduoti geriausius linkėjimus Vienybės skaitytojams bei visiems lietuviams ir pakvietė atsimiti jį pirminiuose rinkimuose balandžio mėn. 14 d. (eš.)

JOHN KIMBARKAS CICERO MIESTO VADOVYBĖN

Cicero miesto lietuviai gerai pažįsta savo tautietį John Kimbarką, kuris jau ilgą laiką užima poziciją miesto vadovybėje. Išbuvęs asesorias pareigose, šiemet jis kandiduoja į sekretoriaus -- Town Clerk postą, kuris yra antras savo svarbumu -- tuoj po miesto prezidento.

John Kimbarkas yra vienas seniausių Ciceroje gyvenančių lietuvių: čia jis ėjo mokslus, padėjo savo tėvams (abu atvykę iš Lietuvos) prekyboje, veikė lietuviškose organizacijose, ištiesdavo pagalbos ranką savo tautiečiams. Ir dabar prireikus neatsisako padėti

JOHN KIMBARKAS

tautiečiams jų varguose bei rūpesčiuose.

Šių metų rinkimai bus balandžio 7 d. ir Cicero lietuviai juose turėtų prisiminti John Kimbarką respublikonų partijos kandidatų sąrašė. Juk bus smagu, kai 80,000 gyventojų priskaitęs Cicero miestas Town Clerk pareigose turės lietuvi John Kimbarką. (eš.)

Opera "Pilėnai" Chicagoje galima įsigyti pas Vienybės atstovą E. Šulaitį, 1320 S. 48th St., Cicero 50, Ill. Tel. OL 6-1357.

MUMS RAŠO:

DĖL PALIKIMŲ

Maždaug prieš 20 metų Scrantono mieste mirė Kunigauskas. Buvo nevedęs. Jis turėjo namą, kuriame buvo svetainė Lincoln Hall. Ten lietuviai rengdavę visokius parengimus. Jis paliko \$34,000 turto po to namo pardavimo. Kam jis paliko tą turtą?

Advokatas padarė testamentą, visą turtą išdalindamas svetimtautiškom draugijom. Turėjo vieną seserį, kuriai neteko nepaliko. Ji pasisamdė advokatą ir norėjo tą testamentą panaikinti. Byla nuėjo į teismą; viskas tęsėsi arti savaitės laiko. Negalėjo tą testamentą panaikinti, kadangi ten per daug buvo advokatų iš apsigimimo pusės.

Thurnurst, Pa., du senukai turėjo ūkį iš 522 ha. žemės. Ta žemė buvo miškas. Tinkamas tik medžioklei. Tas senukas išdirbo kiek žemės, pasistatė trobelę. Vėliau pradėjo statyti vasarinius namukus, kuriuos išnuomodavo vasaroms ir turėjo gerų pajamų. Jų pavardė buvo Valentiniavičiai (Valentine). Senukas mirė, netrukus mirė ir jo žmona. Paliko visą savo turtą tautiškom lenkų parapijom. Kiek pinigų -- nežinau. Jie vaikų ir giminių neturėjo. Buvo palaidoti mauzolieju, apie 5 mylias nuo Scrantono. Brangi vieta.

Kitą vaikina užmušė automobilis. Buvo nevedęs ir neturėjo giminių. Graboriui atmokėjus, liko \$1,855, kuriuos paėmė valdžia.

Ar tai gražu, kad lietuvių sunkiai uždirbti pinigai tenka svetimtautiškom. Kodėl jie negalėjo užrašyti lietuviškiems laikraščiams ar šeimom. Laikraščių padėtis yra sunki.

Kitų miestų lietuviai turėtų apie šį dalyką pakalbėti, kur tik pasitaiko proga. Aš patarti moki, bet tada tik sužinau, kada jau per vėlu; šaukštas po pietų.

Čia nurodžiau tik tris pavyzdžius, bet tokių atsitikimų yra ir kituose miestuose.

Kartą Juozas Tysliava pasakė: "Į duonkubilių reikia mielių trupiniuką įmesti, o tešla pati iškils."

V. MEŠKUNAS
Scranton, Pa.

Naujas mokesčių įstatymas

Naujas mokesčių įstatymas, pagaliau Kongreso priimtas po 18 mėnesių debatų, buvo pavadintas "istorinė įstatymų leidybos dalimi." Jis yra istorinis ne vien dėl to, kad suteikia galimybę didžiausiam mokesčių sumažinimui bet kada buvusiam JAV, bet ir dėl to, kad jis yra paremtas nauja JAV ekonomine teorija, apimančia ekonominį augimą.

Kongresmanas Wilbur Mills, pirmasis įstatymo sponsorius, taip išsireiškė: "Šio pakeitimo tikslas yra igrilinti balansuotą biudžetą, padidinant darbus ir investavimą bei suteikiant kaip galint plačiausią galimybę privačios ekonomijos iniciatyvai".

Šie žodžiai, išreikšti vienu sakiniu, pasako gana daug. Jie kalba, kad šis kraštas yra nusistatęs praplėsti ekonominę veiklą bei infliacinio kainų kilimo ant nebalansuoto biudžeto. Sumažinant aukštus mokesčius, kurie užsiliko šiame krašte nuo II Pas. karo ir Korėjos krizės, žmonės turės daugiau pinigų. Jų pirkiniai savo ruožtu igrilins daugiau darbų ir didesnę gamybą.

Valdžios surinkti mokesčiai iš šios praplėstos ekonomijos per kelis metus laikotarpi duotų pakankamai įplaukų subalansuoti biudžetą. Tai yra, ko prezidentas Johnson ir jo Patarėjų Taryba tikisi ir tiki, kad taip išvyks.

Pasiūlymas sumažinti mokesčius, pirmąsias padarytas prezidento Kennedy, buvo palaikytas darbo jėgų ir biznio bei valdžios ekonomistų. Kai kurie, žinoma, vis dar randa, kad yra sunku tikėti, jog balansuotas biudžetas, taip būtinas, norint išvengti kainų kilimo,

gali būti pasiektas mokesčius sumažinant.

Bet po ilgų ir plačių diskusijų didelė Kongreso narių ir senatorių dauguma sutiko, kad šis naujas priėjimas būtų mėginamas. Jis yra daugumos žmonių laikomas naujausia ekonomine priemone, išdirbta per 30 metų nugalėti depresijoms ir laikyti JAV ekonomiją pastovia ir augančia.

Svarbus naujos teorijos elementas yra tas, kad mokesčiai pasilieka aukšti ir progresyviūs, reiškią didėjančius mokesčius su didėjančiais atlyginimais. Pailiustravimui: mokesčių dydis peritais metais siekė nuo 20% mokesčiais apdedamo atlyginimo iki 91%. Šiais metais jis bus nuo 16% iki 77% ir dar sekančiais metais nuo 14% iki 70%. Žemiausio uždarbio grupės, žinoma, jokių mokesčių nemoka.

Tuo būdu, su žmonių didėjančiom įplaukom ir valdžios įplaukos sparčiai didėja. Kuo turtingesni žmonės, tuo daugiau gauna valdžia. Tas pats principas yra pritaikomas korporacijoms. Pagal senąjį įstatymą mažos kompanijos mokėjo federalinei valdžiai 30% nuo savo įplaukų ir didelės kompanijos 52%. Pagal naująjį įstatymą mažos kompanijos šiais metais mokės 22%, o didžiosios 50%, o sekančiais metais, 48%.

Taigi ir čia, nors mokesčiai yra šiek tiek sumažinti, faktas pasilieka, kad korporacijoms turėjant, valdžia gauna daugiau įplaukų.

A.C.N.S.

Maskvoje rusų kalba išėjo 50,000 egz. V. Krėvės apsakymėlių rinkinys.

Dainuojame su Lione Juodyte

DIDELIAM PAREIKALAVIMUI PASIREIŠKUS, KAD Lionė Juodytė įdainuotų vien tik lietuviškų dainų plokšteles, pranešame, jog naujas LP 1003 albumas jau išleistas. Galima gauti tose pačiose vietose, kur ir ankščiau Lionės Juodytės plokštelės buvo parduvinėjamos. Kaina \$5.00.

Norintiems įsigyti dvi plokšteles - LIONE JODIS AT TOWN HALL ir DAINUOJAME SU LIONE, abi plokštelės gaunamos už \$8.00. Didesnių skaičių užsakant, teikiama nuolaida.

UŽSAKYMUS PRAŠOMA SIŪSTI KARTU SU ČEKIU:
ALEX MATHEWS, 256 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) takses.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susitikimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

67-69 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v. v.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

meninis nuosmūkis. Nuosmūkis kaip nuosmūkis. Juk mūsų spauda auklėja juos, apsileidusi triukšmingais Šerlok Holmais ir džingichaniškais pinkertonais. O kai dėl paties dailininko, tai jis, žinoma, kūrė, kaip jam atrodė. Girdėti, kad jis jau senokai vaikšto su mintimi sukurti naują aktualia tema paveikslą, pavadintą "Nuosmūkis", kur, sakoma, bus asmenų, panašių į dr. J. Girniaus ir kt. "Nuosmūkininkų" veidus.

Prof. K. Pakštas jau 1934 metais Kaune klausinėjo: Kaip bus su Lietuva, jei naciai ar bolševikai ją okupuos? Prof. Šalkauskis jam atsakė: "Naciai žudys aktyviai pasireiškiančius, bolševikai ir aktyvius ir pasyvius." Prieš mirtį Šiauliuose (1941 m. gegužės 4 d.), bolševikų okupaciją jau gyvendamas, Šalkauskis tarė: "Vienintelė realiausia pagalba mūsų tautai yra panešti mažiausią nuostolį ir išlikti gyvai!"

Sakoma, kad apie 107,000 amerikiečių gyvena savo pensija (Social Security) Europoje ir kitur, nes gyvenimas (ypač nuomos) ten pigesnis ir iš pensijos galima gražiai verstis. Nemaža airių taip gyvena Airijoje. Iš Amerikos šiems pensininkams kasmet jau išplaukia po 103 milijonai dolerių. Be abejo, jei sąlygos Lietuvoje būtų kitokios, daug į pensijas išėinančių Amerikos lietuvių mielu noru apsigyventų savo gimtojoje žemėje.

MUMS

RASO:

(Laiškų skyriuje telpanti medžiaga nebūtinai atstovauja redakcijos nuomonę. RED.)

GIRNAKALIUI IR NAUJOKUI

Girnakali, mielas Girnakali, rašau Tau laišką, nes baisiai baisu jau mandaros. Aną kart Tamsta išnevožijai Darbininko žvirblį - O KO KO, o dabar gyvą žmogų - dr. B. Matulionį užpuldinėji.

Atstok tą vargšą senoką mokines - seną tik grabas patalsys.

Ar nepakako trumpos, drūtos pastabos - suvalkėjęs senokas...

Girnakali, ir Tamsta - B. K. Naujoke (Dirva nr. 34 1964) liaukitės. Juk publikai - liaudžiai patinka. Kam eiti prieš vėją. Pavėjui - lengviau.

Ko gero, sekantis Vasario 16 neturės kalbėtojų, kalbės tik mūsų pinigais pakviesti kongresmanai. Neturės kalbėtojų, kurie sujaudintų, suminkštintų kietas širdis ir atidarytų jų pinigines. O kas tada? - Tada gyvuotų kaikurių klebonų teologija - klaupkis ir atidaryk piniginę. Šiluvinės, o ir ki-

tokios koplyčios, dygtų kaip grybai. Būtų kaip anam Azijos mieste, kurį aprašydama istorikas S. Sužiedėlis, pastebėjo, kad ten mečečių bokštų buvo kaip medžių miške - viens šalia kito. Taip įte labai fanatiškai mylėjo "Savo Dievą" ir Jo pranašą Mahomedą.

Tada mūsų vargšėlė Lietuvių Bendruomenė tikrai būtų paversta Lietuvių Biednuomene. O iš kur tada VLIKO ir ALTO žmonės gautų pinigų. Pinigai, be to, visiems yra reikalingi...

Liaukitės, prašau. Liaukitės abu - Girnakali ir Naujoke.

A. G. PUSĖ

Šikaga, kovo 21, 1964.

P. S. Šikaga - rašykite lietuviškai, nes tai dar lietuviškesnis miestas kaip Niu-jorkas ar Brūklynas. Mokykimės iš mūsų L. E.-jos, kuri juk žino ką daro ir amžiams palieka. A. G. P.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Rimtesni svarstymai ir nevykę kalbėjimai

Atsiverčiame š. m. Aidų 95-96 psl. ir randame A. Rimvydo straipsnį "Ryšiai su tauta (1963 metų svarstymų apžvalga)".

1963 m. kalbėjusius apie ryšius su tauta A. Rimvydas skiria į dvi rūšis: 1. - "rimtesni svarstymai žurnalų puslapiuose" ir 2. - "nevykę kalbėjimai, pvz., Vienybėje".

"Rimtesni svarstymai žurnalų puslapiuose" 1963 metais, pasak A. Rimvydo, pasisakė už kaikurių ryšių palaikymą, net už kolaboravimą su priešu. Net ir VLIKO pirmininkas pasisakė, kad "santykius su pavergtais broliais" net reikia skatinti, bet jis pasisakė prieš bendravimą su "Lietuvos pavergėjais ir jų agentais". Tik, sako A. Rimvydas, kyla klausimas, ar Lietuvos Mokslų Akademija, kuriai mūsų dailininkas Viesulas nusiuntė savo litografijas, yra pavergėjo agentas, ar mūsų "pavergtieji broliai"? Sako, būtų galima kreiptis į Vilnių ir gauti "Gražinos" operos gaidas: ar tai būtų ryšiai su agentais ar su pavergtais broliais?

Taigi, "rimtesni svarstymai" neranda sprendimo, kas yra "priešo agentas" ir kas yra "pavergtas brolis". Sprendimo ir nesuras, ne čia kelias į ryšius. Mat, "rimtesni svarstymai" dar nesvarstė tokių klausimų, kaip: ar "priešo agentai" leis "pavergtiems broliams" bendrauti su pabėgėliais? Ar "pavergtieji broliai" lygiai taip galvoja apie ryšius, kaip ir "pabėgusieji broliai"? Į kokias rūšis "pabėgusius brolius" skirstytų "rimtesni anos pusės svarstymai"?

Ryšių su tėvyne klausimą svarstė net tautininkų suvažiavimas, net Paprockas su Matulioniu. Gal čia reiktų priminti nuolatinį Laisvės ir Vilnies teigimą, kad kai kam iš pabėgėlių nėra ko svažioti apie ryšius su gimtuoju kraštu. Žinoma, gal tai tik "priešo agentų" nuomonė. Bet kažin, ar "pavergtieji broliai" ryšinininkas be "priešo agentų" sutikimo?

Yra pagrindo įtartai, kad kai kas iš "pabėgusiųjų brolių" apie ryšius su tėvyne kalba vien savęs ir kitų nuraminimui. Paskui savo gerus norus baigia maždaug taip: darome,

ką galime, nieko neišleisna... Yra ir tokių, kurie ryšių su tėvyne bijo.

"Nevykę kalbėjimai", pagal A. Rimvydą, susidaro iš to, kad, giriant tautos kamieno atliktus darbus, kartais "pavergtieji broliai" suplakami su "priešo agentais". Iš tiesų toks suplakimas kartais neišvengiamas. Ryšių šalininkai giria didžius tautos darbus, bet neišvengiamai šen ten pripažįsta ir okupantų gerų darbų padarius. Gi ryšių priešininkai taip peikia okupantą ir jo darbus, kad kartais purvais apdrabsto ne tik okupantą, bet ir "pavergtus brolius". Net ir prieš geriausių norų ir vienybės ir kitų suklydimas mūsų sąlygose yra galimas. Už tai yra didelė pareiga šių dienų Lietuvai ir jos gyvenimą pažinti ir nesisibijoti ieškoti tiesos.

A. Rimvydui keista, kad nevykę kalbėjimai "kažkodėl stengiasi nuvertinti išėivų darbus". Bet čia A. Rimvydui nepavyko formulavimas. Būtų teisingiau taip: "kažkodėl stengiasi nuvertinti kaž kuriuos išėivų darbus".

Tada jau būtų galima aiškintis dėl to "kažkodėl". Bet čia paaiškinimą galima būtų surasti kiekvienam atvejui atskirai: kai kur išėiviai pamiršta pirmaeilius uždavinius ir griebiasi mažiau reikalingo darbo, kai kur į bendrą darbą prikaišoja, visokių asmeniškomų ir ambicijų, kur reikia didžiausio jėgų sukauptimo, ten partininkai leidžia sau saviškų žaidimų ir t. t. Juk yra tragiškai juokinga, kai tiek daug rūpinamasi lietuviybės išlikimu, o vienintelio vaikų laikraščio gyvybe rūpinasi tik kelios moterėlės. O jau be juoko tragiška, kai būrelis išėivų žodžiais tautą adoruoja, o veikimu siekia nuo tautos atsiriboti. Tų A. Rimvydo užpultų Vienybės straipsnių autorius yra kuriama, ne griauinama nusistatymo. Būtų suprantamas priekaištas, kodėl Vienybėje ligi šiol turime lyg ir koki blaškymąsi, o nepateiktama programa.

Nežinia, kodėl ryšių prireikė "rimtesniems svarstymams žurnalų puslapiuose". Bet "nevykę kalbėjimai, pvz. Vienybėje" ry-

Tęsiama 5 psl.

Lietuvių paviljonas Paryžiaus parodoje 1900 m.

Dėl lietuviškų eksponatų Paryžiuje

Vienybės š. m. kovo 11 d. laidoje V. Širvydas priminė Trokadero Etnografinį muziejų Paryžiuje, kuriam lietuviškai nuo 1900 m. nieko naujesnio neprisiunčia, tuo tarpu, kai latviai su estais siunčia ten visus savo naujusius leidinius.

Šia proga noriu priminti apie anksčiau buvusius tame muziejuje Lietuvos eksponatus ir patirti iš žinančiųjų apie tolimesnį jų eksponatų likimą, kai Trokadero muziejaus pasfatas buvo nugriautas dar gerokai prieš karą.

Trokadero rūmai su dviem keistais bokštais stovėjo kitoj pusėj Senos, prieš Eifelio bokštą, ir gyvendamas

Paryžiuje 1928 - 1930 m., juos aplankydavau.

Šiame etnografiniam muziejuje, atskiruose paviljonuose buvo išstatyti įvairių tautų (net ir laukinių, primityvių) eksponatai; namų apyvokos dalykai, papročių ir gyvenimo reikmenys, laidojimo būdai ir kt.

Iš Pabaltijo valstybių buvo tik Lietuvos ir Suomijos paviljonai. Nei latvių, nei estų jokių eksponatų nebuvo. Lietuvos paviljonas buvo maždaug 2 x 2 metrų stiklinėmis sienelėmis su užrašu "Lituanie" ir "Don de Comitee de Lituanie" (Lietuvos Komiteto dovana).

Kiek prisimenu, tame paviljone buvo lietuvių gyvenamo namo modelis (plūvis), staklės, verpimo ratelis, vi-

sokių kultuvių ir kt. Be to, įvairių knygų ir laikraščių ir tautiniai rūbai.

Po 1900 m. Paryžiaus parodos, kurioje Lietuva, Amerikos lietuvių rūpesčiu, buvo atstovauta ir dalis likusių eksponatų buvo padovantoti Trokadero etnografiniam muziejui.

Tas paviljonas nemažai patarnavo Lietuvos vardo išgarsinimui tarp prancūzų.

Įdomu, būdavo stebėti, kai susidomėję prancūzukai, apžiūrėdami paviljoną, savo motinų klausė "kur yra Lituanie?" o motinos aiškino, kaip išmanė.

Jei tas paviljonas tebėra Paryžiuje, tai ten gyvenantieji lietuviai turėtų pasirūpinti jo praturtinimu naujais eksponatais. P. LELIS

Sakalais skrenda - varnomis krinta

BEŽDŽIONĖS
PRIE DARBO

Mūsų laikraščių dalis tai nelyginant senovės Romos gladiatoriai: arenon kautis išeidami, valdovui suunka: Morituri te salutanti! (Mirsiantieji! tave sveikina). Jausdami, kad kai kurias jų ligšiol skelbtas pažūras nesulaikoma gyvenimo eiga jau pasmerkė mirti, kai tuo tarpu "vienybiskos" visuomenėje vis labiau įsisąmonėja, kadangi atitinka tautos tradicijas, šių laikraščių redaktorai, nuėdami ir praėdami, it musulmai Meką, vis pagarbina Vienybę.

"Vienybiskos idėjos" -- kas jos? Tai mūsų filosofo dr. A. Maceinos mintis, kad, išeičiams tėvynę apleidus, tautos istorija nesustoja, bet pasiliko su tauta (jai nešti) Lietuvoje. Tai Vasario 16 Pareišimo signataro M. Biržiškos -- šalin maskolai iš Lietuvos, tačiau ne išeičiai, bet lietuviai Lietuvoje laisvę iškovos (tai buvo įsitikinimas ir poeto Tysliavos). Vienybė yra ir kai kurių VLIKo, ALTo ir mūsų diplomatų nuomonė, kad laisvės kova bus ilgų distancijų.

Prie vienybiskų idėjų tinka Smetonos-Tumo 1907 metų pažūros, kad tarp revoliucijų ir karų laikotarpių tautai naudingiau, jei "nerevoliuciskai" nusitėkusi visuomenė, ne tiek aukojasi bendrai politinei kovai, kiek apčiuopiamos naudos darbams, ypač kultūrinei veiklai.

Vienybė yra ir prieš 50 metų reikšioji dr. Šliūpo idėja, kad nebuvimas ry-

šių tarp išeičio ir lietuvio Lietuvoje nieko gero neduoda tautiniams darbams, net juos trukdo.

Vienybė yra ir visų sąmoningų išeičių troškimas kaip nors prasilausti pro geležinę sieną prie lietuvio Lietuvoje, ne vien laiškais ir siuntiniais, bet asmeniškai ir patiriant realizmais neiškraipytą tiesą, kurliuk gi gyvenimo eiga Lietuvoje eina; prie tautos mirties, ar naujo, kitokio gyvenimo? Kaip sunku prasilausti, įrodė ilgų metų Rūtos Lee-Kilmonytės pastangos atsikviesti senelę JAV.

Šios vienybiskos idėjos gladiatoriskai nusiteikusiems kai kuriems laikraščiams atrodo "kolaboravimu su okupantu" (!) Kadangi, žurnalistinū požiūriu, Vienybė moderniškiausias ir įdomiausias lietuvių laikraštis, prie "morituri" nuotaikos prisideda ir šeks-pyrinio Otelo vyriškas pavadas dviejiems moterims, sugebančioms vyrus, ponus redaktorius, beisbolo posakiu, vis palikti "far in the left field".

Nenuostabu, kad Dirvos redaktorius apsidžiaugė A. Rimvydo straipsniu "Ryšiškai su tauta" (1963 metų svarstymų apžvalga) Aidų žurnalo nr. 2. Jį godžiai persispausdino, nors tuo save nuplakė: juk jam visa Rimvydo medžiaga buvo prieinama anksčiau. Kam reikėjo dukart savaitėje išeinančio laikraščio redaktoriui laukti, iki mėnesinis (gerokai pavėlavęs) medžia-

gą komentuos? Peršasi išvada: stigo intelektualinio supratimo.

Rimvydo straipsni nagrinėjant, negalima, kaip Cezaris senovės Galiją į tris dalis suskirstyti, bet galima į dvi. Pirmoje iškelia Vienybės stiprų intelektualinį poveikį, nes jos keliamas ryšys su lietuvio Lietuvoje klausimas buvo svarstomas ne vien pilkoje spaudoje, bet ir "aristokratų" -- mūsų žurnalų Metmenų, į Laisvę ir Margočio. Vienas Metmenų bendradarbis net pripažinęs: "Nesimato nieko, kas versitū iš esmės atmeti galimybę pasinaudoti net kolaborantais." Sako, kliudo mūsų politinės veiklos vadų "aistringas" neigimas visų galimybių, kurių buvimą nebuvimą tik patirtis įrodyti tegalėtų.

Antroje dalyje Rimvydas pripažįsta Vienybėje jo pastebėtų "nevykusių kalbėjimų". Visi ne Vienybės redakcijos, bet bendradarbių, kurie gali turėti ir kitokių, negu redakcija nuomonių, nes Vienybė juk Tysliavos sukurtas plačių liberalinių pažiūrų, kontroversinių klausimų nevengtas laikraštis.

Imkime pirmąjį Rimvydo pastebėtą "nevykusių kalbėjimą": Vienybė, pasisakydama už ieškojimą priemonių palaikyti išeičio ryšį su okupuotu lietuvio, girdi, "kažkodėl stengiasi nuvertinti išeičių darbus" (!) Viena, Vienybė, per 78 metus būdama išeičių organu, iš esmės negali nuvertinti

išeičių darbus! Antra, Rimvydui nuvertinimu atrodo Vienybės bendradarbio pasakymas, būk laisvinimo kai kurios pastangos atrodančios "savęs pačių apgaudinėjimu" (Rimvydas nukniaukia nuo šio teigimo neatplėšiamą sakinį, kad apsigaudinėjimą įrodo be-reikalingas veiksmų gausumas ir amžinoji iš to vykstanti apvienijimo problema).

Vienas dirvininkas anuosyk išgyrė Dirvos redakcijos išminties šaltinį Br. Railą, kad tas VLIKą taip sudirbęs, kad likusi tik šilta vilna. Draugo gi politinis komentatorius Ged. Galva net iki nuobodumo vis kartoja menamą visų mūsų veiksmų "politinių pasimetimą". Tad kodėl Rimvydui Vienybės bendradarbio tolygi "railiška-galviška" nuotauka atrodo "nevykusių kalbėjimų"? Juk kas valia kvakė, valia ir lydekai, ar ne?

Panašiai vyksta ir su visais kitais Rimvydo išpešiojimais, kurie esą "iš-krypimai į šunkelius", nors, tiesa, jis čia pakaltina ir tuos "trumparegius ryšius su lietuvio Lietuvoje priešius, peršančius išeičių izoliaciją".

Todėl kada tik pastebime plačiaburnystes prieš Vienybę (o jų ypač šiuo metu kažkodėl gausu -- gal pavasarinis "niežas"?) norisi tarti: Štai, dar vienas mirštančių idėjų pasipardymas prieš gyvąsias Aiškū, laimės gyvosios -- idėjos Maceinų, Biržiškų, Tysliavų, Smetonų, Tumų ir Šliūpų, nes jos -- mūsų tautos tradicijos!

VYT. ŠIRVYDAS

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

Šius laiko išeičiai iš išeičio tautinio akli-gatvio. Jei išeičio tautinio gyvenimo reiškiniai būtų mažiau kritikuotini, tai ir ryšių klausimas, bent išeičių atžvilgiu, nebūt toks aštrus.

A. Rimvydas rašo: Vienybė žinanti, jog "nėra jokių žymių, kad mūsų rašto žmonės ir redaktorai naudotųsi" Gimtosios Kalbos patarimais. Bet, jo spėjimu, būtų žymės, jei redaktorai imtų skaityti Lietuvoje leidžiamą Kalbos Kultūrą.

Žinoma, kuo daugiau redaktorai naudotųsi kalbine informacija, tuo jų laikraščių kalba būtų geresnė. Nejaugi Rimvydas mano, kad Lietuvoje leidžiama "Kalbos Kultūra" yra ne "pavergtų brolių", bet "priešo agentų" darbas?

Kad "Gimtoji Kalba" nesulaukia redaktorių susidomėjimo, matome iš kalbos srityje nusigyvenusių laikraščių. Pati "Gimtoji Kalba" ilgą laiką skelbė savo prenumeratorių sąrašus; kiek ten buvo redaktorių?

Vienybė tariasi žinanti, jog nėra žymių, kad mūsų rašto žmonės ir redaktorai naudotųsi Gimtosios Kalbos patarimais. Iš kur tai žinome, galime ir pasakyti: iš pačios Gimtosios Kalbos. Ten (1961 m. Nr. 1) rašoma: "Ar ja (Gimtoji Kalba) kas iš tikrųjų pasinaudojo, sunku pasakyti. Kartais atrodo, kad nedaug kas jai skiria dėmesio... Daugumas niekaip nereaguoja ir iš jos nesimoko." Taigi, ar Rimvydas GK skaito?

Taigi, ginčijamės. Ypač nemalonu, kai ginčo partneriui reikia prikišti nesąžiningumą, norą apgauti. Ir štai -- Rimvydui reikia kuo nors pagrįsti Vienybės prorusiškumą. Ir jis sako, kad Vienybė pateikia vienos "Kalbotyros" knygos turinį, bet "nutyli, kad tos knygos du trečdaliai puslapių parašyta rusų kalba". O iš tikrųjų Vienybėje (1963 m. Nr. 43) taip parašyta: 85 puslapiai lietuviški su rusišku reziume, 233 puslapiai rusiški su lietuvišku ir kartais kit. reziume. Kaip matome, savo tezei paremti Rimvydas griebsiasi melo.

Tikint, kad Aidai nėra vien tik Rimvydas, o yra gan aukšto lygio kultūros žurnalas, reikėtų laukti Aidų pasisakymo dėl melo kaip priemonės nepatinkamam savo artimui suniekinti.

KALBOTYRA VII-JI IR VIII-JI

Anąkart minėjau VI-ją "Kalbotyros" knygą su jos maždaug 85 puslapiais lietuviškais ir 233 rusiškais. Tada priminiau ir visiškai

surusintus vieną gudų ir vieną ukrainų leidinį.

VII-ji "Kalbotyros" knyga (Vilnius, 1963) skiriama penktajam tarptautiniam slavistų suvažiavimui. Šioje knygoje telpa 13 straipsnių, kurių tarpe tik du lietuvių kalboje. Kiti -- rusiški, jų ir temos tokios, kad jie geriau tiktų rusų leidiniams.

Teko vartyti kelis Maskvos mokslų akademijos leidinius, skirtus taip pat penktojo slavistų suvažiavimo darbams. Ir ten nuolat neišvengiamai prisiteina kalbėti ir apie Lietuvą ir apie lietuvių kalbą. Taigi, Vilniaus ir Maskvos mokslų akademijos labai supanašėjo. Įdomu, kaip tai atrodo iš tarybinio taško: ar supanašėjo per daug ar per mažai?

Skurdi, tik iš 128 puslapių, VIII-ji "Kalbotyra", skirta ... Pabaltijo rusų šnektoms. Čia telpa 13 straipsnių, visi rusų kalboje, be lietuviškų reziume. Ir savo forma ir turiniu tai tikras rusiškas leidinys.

Nereikia stebėtis, kad Lietuvoje spausdinama ne tik lituanistika. Turime nepamiršti, kad jau po II Pas. karo Lenkijoje yra išleista Chylinskio biblija, kad leidžiama didžiulė J. Otrębskio lietuvių kalbos gramatika. Nereikia pamiršti, kad 1923 m. Heidelberge išleistas pilnas Mažvydo raštų fotografuotinis rinkinys ir dar su dedikacija "K. Būga dem besten Kenner des Litauischen". Ir daug daugiau pririnkume panašių darbų. Net ir keista, kad galėjo norvegai tyrinėti Mažvydo raštų kalbą, o tuos jo tyrinėjimus vokiečių kalboje išleisti Norvegijos mokslo įstai-ga (Oslo, 1929).

Taigi: ar VII ir VIII "Kalbotyros" knygos irgi priklauso šiai mokslinio darbo kategorijai? O gal tai jau regime lietuvių rusinimo kregždutes? Jei šie darbai nėra rusifikacinės programos vaisius, tai dėl jų jaudinantįs galima tik apsijuokti. Priešingu atveju (jei tai jau rusifikacija) reiktų į dūdas kuo smarkiausiai pūsti, kad rusai lietuvių tautą jau laidoja.

Tai štai klausimas svarbus. Kas turi spręsti? Gal tai kurio veiksnio pareiga, gal reikia visuomenės balso, gal užteks nesuderintų spaudos balsų? Pirm atsakant į šiuos klausimus, reikia apsidairyti, kur gyvena ir ar iš viso gyvena tokia mūsų institucija, kuri galėtų pasakyti ilgais tyrinėjimais paremtą autoritetingą nuomonę.

STEBĖTOJO PASTABOS

IŠEIVIAI GAL IR NEBUS TAUTOS ATEITIS

Bonos universitete Vokietijoje istorikas prof. Z. Ivinskis skaitė pirmą profesorišką paskaitą apie Reformaciją Lietuvoje prieš tėvų jėzuitų atvykimą. Įdomu: nė vienas lietuvis išei-vis Vokietijoje į paskaitą neatsilankė, bet iš okupuotos Lietuvos specialiai atvyko rašytojas Olšvangas!

Detroitė, sakoma, yra 20,000 lietuvių. Įvietos mėgėjų norvego Ibseno dramos Nora vaidinimą, tačiau, neatėjo nė šimto! Naujienų kor. pasakoja: "Kai dar buvo gyvi daugelis dabar mirusių senųjų Amerikos lietuvių, salė net lūždavo; dabar gi, buvusieji dypukai, visipasituri, daugelis arogantiški, visokių kritikų pilni, sėdi namie." Korespondentas tad klausia: "Ar beverta Detroitė lietuviškus vaidinimus ruošti?"

Airiai turi jų labai gerbiama šv. Patriką. Mums privału, atrodo, būtų tiek pat gerbti šv. Kazimierą -- bent tautinės savigarbos sumetimais. Draugas tačiau skundžiasi: Jei ne Vyčiai, šv. Kazimiero seselės ir viena-kita p-ja (kaip Nashua, N. H.), ta diena Amerikos lietuvių būtų buvusi visai užmiršta! Ir šiaip ji praėjusi "labai mažu jos susidomėjimu." Gal kiek kalta ir mūsų katalikiška spauda: vietoje gyventi Vienybės "vienybė visų lietuvininkų" nuotalkomis, ta spauda nuolat Amerikos lie-

Australijos avių augintojas Lindsay Schmit gavo iš Canberros sutikimą įskaičiuoti jo 9 metų beždžionė income tax sumažinimui. Schmit sako, kad tas gyvulyš dirba pas jį kaip traktorius šoferis.

Pagal Life, Floridoj yra šimpanzė, kuri vairuoja mašiną Austin Healey ir važiuoja autostrada 70 mylių greičiu. Ji priklauso gyvulių treniruotojui Robert E. Slover Tampaje. Be vairavimo, ši beždžionė uždega cigaretes savo šeiminkui. Senam švedų miestė Gothenburg praėitą mėn. įvyko dailininko Pierre Brassau paveikslų paroda. Apie juos meno kritikas gražiai atsiliepė. Pasirodo, kad tas Pierre Brassau yra šimpanzė vad. Petru iš vietos zoologijos sodo.

Tokie fenomenai iškelia klausimą, ar žmogus yra viską padaręs, kad jį panašūs sutvėrimai ir jo tarimieji proseneliai tinka panaudoti naudingam darbui. Jei didelis skaičius beždžionų anksčiau būtų pasodintos prie darbo, galbūt šiandien pasaulis kitaip atrodytų...?

Amerikos lietuvių kapitulu sukurta "Drobė" Kau-nė pradėjo gaminti vyriškiems kostiumams neauštinį lavsano audeklą, panašų grynai vilnai. Metras kainuoja 13 rb. Gamybą prižiūri skyriaus viršininkas P. Ožulis. Ją įtaisė inž. V. Varža, meistras Palubinskas ir "designerė" S. Karalienė. Drobėje gaminama ir kitas chemikalinis audeklas iš volprilo verpalų.

tuvius melais ir prasimanymais skaldo.

Draugas ir Naujienos pataria VLIKui kraustyti atgal Europon, būti arčiau Lietuvos ir jos žmonių. Sako: "Amerikoje VLIKui nėra kas veikti, o jei veikia, tai susiduria su Amerikos lietuvių piliečių ALTu." Lengva pasakyti "kraustykis", bet kas gi iš šilto į šaltą nori eiti?

St. Vykintas apgaili neturėjimą mūsų kalbos etimologinio žodyno, koki pradėjo leisti peranknt miręs K. Būga. Kitą ėmė leisti Ernestas Frenkelis Heidelberge. Jam mirus, darbą tęsia kiti. Jau išėjo 14-ka sąsiuvinų, 1120 puslapių. Etimologinis žodynas aiškintų prasmę ir kilmę mūsų žodžių.

Mūsų Milijoninis Fondas 1964 metus sutiko su \$104,000, kurių palūkanomis (apie \$3,000) žada paremti lituanistikos darbus.

Prelato Pr. Juro lėšomis išleista dr. Savojo knygelė apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje pasakoją, kad nepriklausomoje Lietuvoje buvusi 721 bažnyčia, 256 koplyčios -- viso 977. Bolševikai uždarę 405, Būta kunigų 1,368, klierikų 470, vienuolių 574, seserų 934. Kiek dabar yra -- niekas nežino.

Tęsiama 7 psl

Šitaip bendrame Pasaulinės Parodos išdėstyme New Yorke atrodys arch. Jono Muloko suprojektuotas lietuviškas kryžius, kuris puoš aikštę parodos metu ir pasiliks ten po parodos. Koplytėlėje bus aštuonios simbolinės Lietuvą vaizduojančios statulėlės. Kryžiaus aukštis 30 pėdų. Jo pastatymas kaštuos \$4,000.

Lietuvių diena Pasaulinėje Parodoje New Yorke

Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai lietuvių dienos programą praveisti numato pakviesti Rūtą Lee Kilmonytę. Iš jos sutikimas dar negautas.

Paskutiniu laiku dainų šventėje dalyvauti užsiregistravo Vyčių choras iš Chicago. Dabar užsiregistravusių jau yra 40 chorų ir 24 tautinių šokių grupės su apie 2000 programos dalyvių.

Prieš pradėdant meninę programą, yra numatomas paradas, kuriame dalyvautų kariškų ir jaunimo organizacijų vėliavos su jų palydovais ir programos dalyviai; chorai su savo chorvedžiais, tautinių šokių grupės su savo vadovais, Step, Dariaus legionierių postas Nr. 317 iš Bostono su savo adjutantu Jonu Ramonu, Jie atvyktų su 50 uniformuotų legionierių ir 40 asmenų šv. Petro par. dūdų orkestru. Taip pat nori prisijungti Worcester-

rio lietuvių orkestras, ved. Ed. Daniels. Šie du orkestrai geriausiai tiktų pirmasis palydėtų chorų dalyvius, o antras-tautinių šokių grupes.

Po parado būtų lietuvių dienos atidarymas, Amerikos ir Lietuvos himnai, kalbos ir po to pati programa, kuriai praveisti numatyta Rūta Lee Kilmonytė.

Jadvygos Matulaitienės, K. Vasiliausko, A. Kačanauskos ir kitų daug dirbančių vadovų dėka, jau daug nuveikta, bet dar daugybė reikalų yra reikalinga išspręsti ir daug darbų padaryti. Todėl, dirba valdybos nariai, komisijų pirm. su savo padėjėjais, ir visas komitetas. Ypač gražiai jungiasi jaunimas, pirmininkaujamas stud. Algio Budreckio.

Parado eisenos priežiūrai visos iškabos bus vienodo dydžio su vienodų raidžių užrašais, kiekvienas choras ir taut. šokių grupė

priekyje neš baltoje drobėje įrašytą savo grupės ir vietovės pavadinimą. Pvz. "Čiurlionis" Cleveland, Ohio, "Rūtos Ansamblis", Newark, N. J. ir t.t. Taip pat bus paruošta kiekvienam parodos dalyviui kortelė su jo vardu, pavarde ir grupės adresu.

Finansų komisija yra susirūpinusi, kad visiems tiems darbams ir pasiruošimams finansuoti būtų surinkta pinigų.

Manyta, kad pigiausias ir kultūringiausias būdas aukoms gauti, yra laiškai, ir tokių laiškų jau išsiuntinėta tūkstančiai, gi atsiliepimų ir aukų, palyginti, dar labai mažai gauta. Užsakyta tūkstančiai Lietuvos Dienos atminčiai ženklelių ir Lietuvos Dienos programų, kurie bus pardavinėjami, o taipgi tūkstančiai propagandinės ir informacinės literatūros, kuri bus nemokamai dalinama.

Visa tai brangiai kainuoja ir jau dabar yra reikalinga mokėti, o tuo tarpu dar tikslai apie \$6000 yra gauta aukų.

Didesnės aukos yra gautos (ar dar bus gautos) iš JAV LB, ALT (centro), New Jersey Lietuvių Tarybos, New Yorko Lietuvių Tarybos, New Yorko Moterų Vienybės. Didžiausia iki šios dienos vieno asmens muziko J. Stankūno auka \$560. -- specifiniam reikalui-repertuarui išleisti, pora šimtininkų ir nuolatinių aukų rinkėjas Zigmas Jankauskas, Philadelphiaje, kuris jau yra atsiuntęs Komiteto Iždininkui keletą šimtų. Būtų gražu, kad atsirastų daugiau tokių talkininkų ir kitose lietuvių vietovėse.

Komiteto Iždininkas yra pasiruošęs už gautas aukas skubiai pasiųsti aukotojams kvitus ir ateietyje skelbti

vardus. Adresuokite: Antanas Šetikas, 84-11 101-st Street, Richmond Hill, New York.

A. S. TREČIOKAS
SPAUDOS IR
INFORMACIJOS SEKCIJA

**J. ARMONAS, Jr. BAIGIA
TECHNOLOGIJOS INST.**

JONAS ARMONAS, Jono ir Barbaros Armonų sūnus, grįžęs su savo motina iš Sibiro pas tėvą Clevelande, Ohio, ši pavasari baigia Case Technologijos Institutą ir kaip chemikas gavo darbą netoli New Yorko.

Studijuodamas chemiją, J. Armonas Jr. dirba asistentu prie rusų kalbos profesoriaus dr. Alexander N. Konrad'o ir yra matomas televizijoje tris kartus savaitėje iš TV stoties WEWS. Kalbama, kad jaunasis akademikas ketinas vesti šimtaprocentinę lietuvių, baigusią aukštąjį mokslą Amerikoje.

Dėl mirusių autorių raštų

PRANĖ LAPIENĖ

Nelaiminga mūsų tauta vieno po kito netenka reikšmingesnių rašytojų ir labai be laiko. Apdraudodami Kleofą Jurgelionį ir Faustą Kiršą, tuo pat kartu galvojome apie jų amžių ir tai lyg ir teikė suraminimo. Nebe reikalo sakoma, kad visi mirsime, bet senesnieji turime mirties tikėtis greičiau.

Tiesiog pritręktą buvome Antano Skėmos tragiška mirtimi ir dabar Julijaus Kaupo. Jauni, pačiame darbštume, ir jau jų nėra mūsų tarpe.

Skėmai žuvus, greitai buvo susiorganizavęs komitetas jo raštams išleisti. Kai ką iš jų, kas buvo Skėmai gyvam esant atspausa, jis kartą man įteikdamas kalbėjo: "Imki, moki knygas saugoti. O jos kitur sumestos vis tiek supelės... Šiandien mano knygos niekam neįdomios..."

Bet jis apsiriko. Aukos jo raštams išleisti, kiek pastebėjau spaudoje, plaukė. Iš to buvo galima spręsti, kad Skėma buvo daug kam įdomus. Deja, praėjus virš dvejų metų, ne tik jo raštai neišleisti, bet ir apie jų išleidimą nebegirdėti. Įdomu, kas atsitiko?

Tokio klausimo gal nestatyčiau, jei ir pati savo grašiu nebūčiau prisidėjus prie jų raštų išleidimo ir jei šiandien nebūčiau pasiskaičius bent keliuose laikraščiuose naujo atsišaukimo, šįsyk Julijaus Kaupo raštams prašančio aukų.

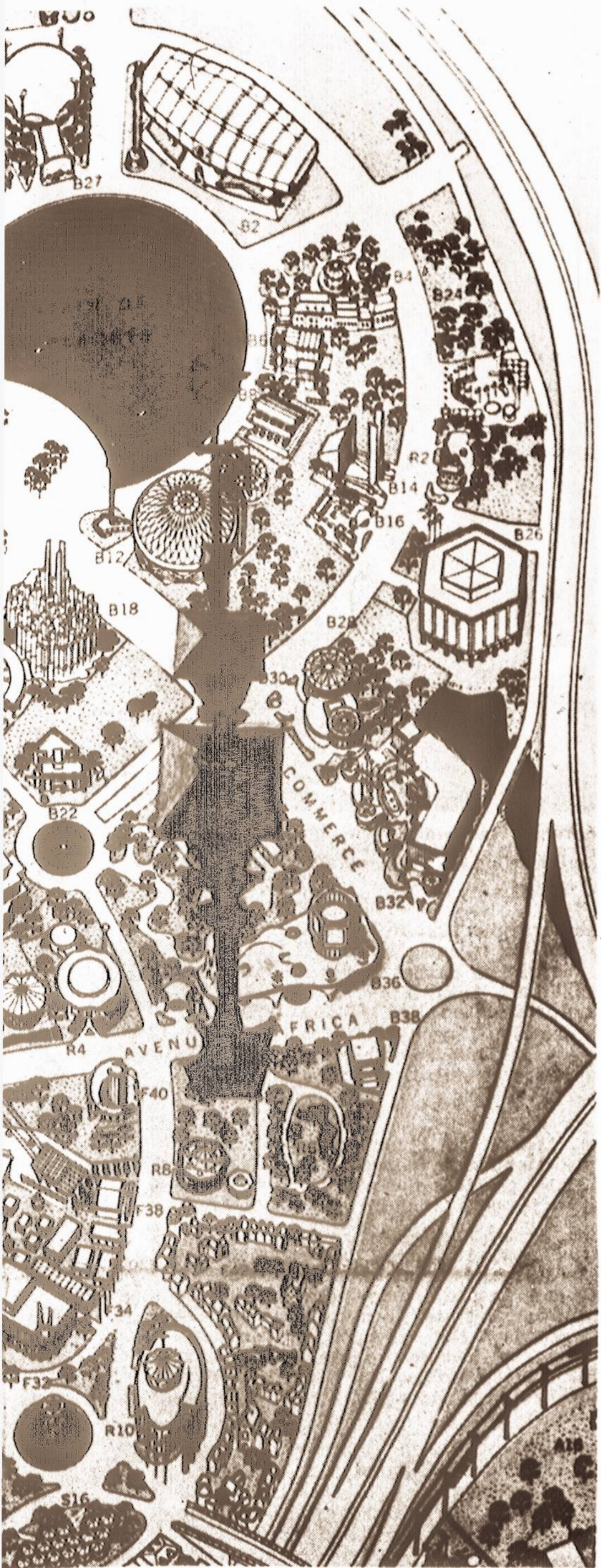
Komitete yra tų pačių žmonių, kurie buvo pasiūmę tą patį padaryti Skėmos atminimui. Argi vėl būtų tik momento įkaršty gerų norų pasireiškimas? Tokį klausimą statydama, pati jam netikiu. Tų vyrų rimtu pasiryžimu tikiu ir, jei tai neįvykdyta, matyt, yra svarbių klūčių.

Juozas Kapočius, Lietuvos enciklopedijos leidytojas, žada išleisti Fausto Kiršos raštus. Jau jis dabar renka juos. Savo žinioj laikytą Kiršos knygų dėžę su rankraščiais jam pasiūnčiau, tik, rodos, jis turi sunkumo su visų Kiršos anksčiau išleistų raštų suradimu.

Kapočiaus užsimojimu, jei tik jo paties sveikata neš, negalima abejoti. Dėl to, mano nuomone, ar negeriau būtų padaryta, kreipiantis į jį ir su kitų auto-

rių raštais. Baigdamas išleisti Enciklopediją, gal jis sutiktų tęsti naudingą darbą toliau. O reikėtų pasirūpinti ir Jurgelionio raštų išleidimu ir taip gi Stasio Leskaičio. Pastarojo žodis, kartą net revoliuciją ketinęs sukelti Kauno diduomenė, manau, irgi būtų gražus įnašas mūsų literatūrai ir ne tik jai. Lietuvis lietuviui nuoširdžios kritikos žodis ir jo pasekos — būtų susimąstymo valandėlė. Šprendžiant iš Vinco Rastenio ir Bronio Railos atsiminimų, atrodo jis buvęs retu žmogumi, net su žiburiu sunkiai surandamu mūsų tautoj.

Televizijos programa Vilniuje prasidėdama 10 minučių prieš penktą po pietų ir baigiasi vidunaktį, Vasario 25 d. pertekta Leningrado lėlių teatras jauniems moksleiviams, keletas propagandos dalykų, K. Binkio "Generalinė Repeticija" ir muzika "Baladė." Programa matoma Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir jų apylinkėse. Vasario 27 d. be propagandinių dalykų, buvo artistės Irenos Jasiūnaitės recitalis.

"VAIDUOKLIS"

PR. TRUMPAITIS

Senasis Rubašėlis savo trobelėje gyveno seniai. Dar Gundrotų vaikai tada buvo maži. Vaikams paaugus, ypač vyresniajam Vincui ir pradėjus ūkininkauti po tėvo mirties, Rubašėlio gyvenimas pakitėjo.

Jo žemės sklypelis kaip tik glaudžiai ribojosi su Gundrotų sodyba, ir jų kai kurios obelys savo šakas buvo nulenkusios į Rubašėlio daržą.

Kol buvo gyvas Gundrotas, Rubašėliui dėl šventos ramybės nieko nesakdavo. Kas čia, jei pasirinkdavo jo pusėje nukritusių obuolių.

Su jaunuoju Vincu gi kitaip. Šis ėmė priekabių ieškoti ir priekaištauti Rubašėliui, kodėl šis obuolių, į daržą prikritusių, pasirinkdavo.

Kartą jaunasis Gundrotas per tvorą įsiriogino į Rubašėlio daržą ir pradėjo jį visai plūsti. Girdi, obuolius vagi.

Rubašėlis įsižeidė, ir kilo barnis. Pagaliau Gundrotas Rubašėli gerokai apkūlė.

Vincui peršokus per tvorą savo pusėn, Rubašėlis visu balsu šaukė: -- Tu, vaike, neužmiršk! Tau aš nedovanosiu...

-- Ką — užriko Vincas — nori dar daugiau pylos? Rubašėlis, dabar atstatęs krūtinę, vis grūmoja ir vis šaukia: -- Neužmiršk, vaikel! Ateis diena, kada ne-norom atminti mane ir tai, ką tau sakau!

Tuo tas barnis šiuo kartu ir nutilo. Vėliau Gundrotų Vincas pradėjo galvoti — ką tas senis vapaliavo apie kažkokį nedovanojimą. Mano, teismui apskųs. Tegul tik pabando.

Atėjo žiema. Rubašėlis peršalo, malkas bekapodamas, ir štai ligonis, lovoje besivartąs. Kankinosi ligi pavasario, ir pagaliau neišlaikęs savo amžių baigė.

Kaimynės sukaitusios velioniu rūpinosi, ir kaip tinka palaidojo. Tik ne taip jau lengvai. Mat, keliai buvo nepaprastai pabliūvę, beveik neišvažiuojami. O tas upelis, šiaip nebuvo veržlus, gi pavasariop, sniegui tirstant, ėmė gaivališka užti ir nuplovė vienintelį tiltelį per kelią.

Iki miestelio ir bažnyčios bene 7 kilometrų. Ką daryti? Nei į bažnyčią lydėti, nei su klebonu pasitarti.

Gi štai viena moterėlė užsuko pas Gundrotą ir sako: -- Vinceli, tu ką nors daryk, juk kaimynai buvot!

-- Ką, — šaukė Vincas, — koks man kaimynas, jei mūsų obuolius kniaukdavo. Jei mirė nelaiku, tai kas man.

-- Bijok Dievo, ar gi dera taip kalbėti apie mirusį. Žiūrėk, kol tėvas buvo gyvas, Rubašėlis vis jum padėdavo ir su tėvu gražiai sugyveno.

-- Tai kas, — atšovė Vincas, — aš ne tėvas.

Pagalčiau vienas kaimynas raitas nujojo į bažnytkaimį su klebonu apie laidotuves pasitarti. Rado kleboną lovoje besergantį,

-- Ką daryti? — klausia. Klebonas telravosi, ar kaimas turi savo kapines.

-- Taip, — sako, — kunigėli, yra šiek tiek tokios, bet jau seniai, kai nieko ten nelaidojo.

-- Vaikel, visgi tai šventa vieta, galite ten palaidoti.

-- Žiūrėk, kunigėli, negalėsi pats nei duobės pašventinti...

-- Jei kapeliai buvo pašventinti, tai bus gerai ir dabar.

Klebono nuramintas kaimynas sugrįžo namo ir visa tai papasakojo.

Rubašėliui tuo būdu ir buvo supiltas kapas netoli kaimo, tose kapinaitėse.

Saulė šildant ir džiovinant, pradžiūvo ir pagerėjo keliai. Gyvenimas vėl grįžo į paprastą vagą. Užmiršo Gundrotas apie Rubašėlio grasinimą -- "nedovanoti".

Kartą Gundrotas važlavo keleliu pro kapinaites į Balakus parsivežti sėklinių bulvių. Ir štai važluojant pro tą vietą, Gundrotui šmėkstelėjo mintis apie obuolius ir Rubašėlį. Prisiminė, kaip tąsyk jį apkūlė ir kaip grasino. Pasidarė kažkaip lyg baugu. Tačiau stengėsi save visai raminti ir sau sako:

-- Kiek ten to žmogelio, tai ko čia man bijoti.

Grįžtant iš Balakų, jau saulė buvo nusileidusi ir, iki privažiavo kapinaites, visai sutemo. Važluojant štai pamatė apie kapinaičių krūmus kažką šmėšėluojant. Lyg koks baltas pakyla prie krūmų ir vėl nusileidžia. Ir taip ne vieną kartą, rodos, akys blāvios, o toji šmėkla čia didėja, čia mažėja. Pagaliau šmėkla sustojo prie pat kelio, prie krūmų. Dabar Gundrotui ėmė plaukai šiaušti. Ir čia pat prisiminė Rubašėlio žodžius -- "aš tau nedovanosiu"....

Su gyvu Rubašėliu būdavo lengva: supykino, tai paėmęs apkūlė, ir baigta. Dabar gi su vaiduokliu neprasidėk.

Gundrotas sukirto arklams, ir nors nebuvo pamaldus, bet persižegnojo. Zovada keleliu pasileido kaimo link.

Gundrotas po to sunkiai apsirgo. Atsivietė gydytoją, kuris sakė -- ligonis kenčia nervų sukrėtimą. Davė vaistų, liepė lovoje gulėti.

Kai šiek tiek ligonis apsiraminio, tai jis pasisakė matęs prie kapinaičių Rubašėlį...

Vieni pagal kitus sudarė gyvą istoriją. Dabar ir dienos metu daugelis bijodavo tuo keleliu pro kapinaites eiti. Tačiau visai tai istorijai senasis Guduolis nebuvo linkęs tikėti. Nutarė pats iširti.

Pasiėmęs gerą kriukį, leidosi tuo keleliu kapinaičių link. Priėjęs netoli krūmuose tikrai pamatė kažką balta, ir lyg kažkas juda. Buvo dienos laikas, tai išdrąsines prisiraitino, ir pamatė vėjo priblokštą didelį laikraščių lapą, įkluvusį tarp alkančių....

Ilgai dar žmonės negalėjo užmiršti to įvykio ir vis tikėjo, kad Rubašėlis tikrai buvo atėjęs Gundrotui atkeršyti.

STEBĖTOJAS...

Atkelta iš 5 psl.

Chicagietis lietuvis nusuntė Lietuvon giminaitei 14 skarelių (multas kainavo \$14). Už jas gavėjųpirkusi 220 sv. kiaulę, 300 rublių vertės. Tarp Amerikos ir Lietuvos vyksta "mažų prekyba".

Rusijos kompartijos viršūnių subėgimui Maskvoje Chruščėvas pripažino, kad pernai iš 40,5000 Sovietijos kolchozų 32,000 nežinojo, kiek savo darbininkams galės metų gale atlyginti!

Gen. Douglas MacArthur syki pareiškė: Kas galvoja, kad būk Amerika nebeturinti ateities, tenueina pas galvos gydytoją. Mes gyvename mūsų istorijos dar tik pradžia, ne jos galą, ar vidurį.

Chicagoje gyvuoja lietuvių našlių (vyrų ir moterų) klubas, turįs 275 narius ir \$5,000 ižde. Pernai mirė 6;3 susituokė, 8 buvo suspenduoti, 8 patys išsibraukė.

Lietuvos konsulas J. J. Bielskis sako kalboje Vasario 16 Los Angeles mieste pareiškė, kad kai kur Vasario 16 šventė jau vadinama ALTo rinkiaivos diena, kaip Padėkos Diena vadinama "kalakutų".

Pietų Australijos sostinėje Adelaidė ir apylinkėse gyvena 8 lietuviai gydytojai, 7 inžinieriai, 4 mokytojai, 2 architektai ir 2 advokatai. Visi mokslus ėjo Adelaidėje, kur šiuo metu mokoši apie 40 lietuvių studentų akademikų.

Varšuvoje einas Žycie Gospodarcze skelbia, kad, rusų padedami, lenkai sėkmingai radę naftos šaltinių Suvalkų krašte. Ko gera, senovės jotvingių kraštas lenkams dar pasidarys tuo, kuo Texas yra Amerikai.

SLA organas Tėvynė nepatenkintas, kad ALTas šaukia Amerikos lietuvių kongresą į Washingtoną birželio 26-28 dd., kelioms dienoms prieš SLA dviemetinį seimą liepos 6 d. Kas norėtų abiejuose suvažiavimuose dalyvauti, būtų klūčių.

Mano apsilankymas Lietuvoje

J. Stasiulionis su fotografais Z. Serapinu ir E. Macium į Vilniaus Vyskupijos Kurią pataikė atvykti tuo metu, kai tik prasidėjo vaisės. Ir jie buvo pavaišinti tuo skaniu raguočiu, kava ir kitais gėrimais.

Atrodė, kad visi trys šioje parapijoje lankosi pirmą kartą. Tai jau jaunesnės kartos lietuviai, užaugę prie komunistinio režimo, kurte bažnyčių iš tolo vengia... Betgi, kai paskui dalijomės išpūdžiais, prisipažino, kad ir jiems buvę įdomu sutikti prelatą Kirvaitį ir šv. Mikalojaus bažnyčios kleboną kun. Mažeiką.

Nusifilmavus ir nusifotografavus, atsisveikindama, amerikietišku įpratimu, bažnyčios reikalams paaukojau 25 rublius, kuriuos anksčiau buvau iškeitusi dovanoms nupirkti. Vėliau, kai kalbėjau, jog man vėl trūksta rublių, Stasiulionis dėl tos aukos bažnyčiai pakartotinai tyčiojosi:

-- Tai, matai, -- jisai juokavo, -- Pasielgei, kaip ir mūsų davatkos, kurios bažnyčioms viską sunaša... O man atrodo, kad ta auka Vienybei buvo labiau reikalinga, negu šv. Mikalojaus parapijai...

Į tai nieko neatsakiau, nes nebuvo laiko nei prasmės Stasiulioniui aiškinti mano sentimentus šv. Mikalojaus bažnyčiai. Be to, nepatiko man tos pastabos dėl Vienybės sunkios finansinės padėties, nors norėjau ta proga priminti, kad laikraštis, kuris netrukus minės 80 metų sukaktį, tikrai turtingas savo praeitimi ir tradicijomis.

Iš Vilniaus Vyskupijos vykome tiesiog į Tiesos redakciją ir leidyklą. Stasiulionis, Macius ir Serapinas, pakelyje apleido ir išskubėjo į savo tarnybas, ar pas savo šeimas. Likau viena, soferis nuvežė mane iki Tiesos rūmų, Tiesos gatvėje nr. 1. Prie įėjimo mane pasitiko Laurynas Kapočius, kuris pristatė pas vyr. Tiesos redaktorių Zimaną.

Jį radome prie savo darbo stalo žiūrintį naujosios Tiesos laidos puslapių nuotraukas. Zimano darbo kambarys, nelyginant salė.

Kambaryje galėtų sutilpti apie šimtas žmonių, tikriausiai. Turbūt tiek žurnalistų ir suėina, kai Zimanas sukvičia visą savo redakcinės kolegijos personalą.

-- Turbūt, perskaityt kiekvieną žodį Tiesos puslapiuose, pirma negu duodate įsakymą ratams sukurti... -- Zimaną paklaustau.

Tiesos fotografas pakvietė atsistoti prie M. Melnikaitės portreto ir tapome nutraukti. Kairėje - L. Kapočius, dešinėje - Tiesos vyr. redaktorius Zimanas, prieš keletą metų lankęsis Amerikoje.

-- Žinoma, -- jisai atsakė, -- Tai viena iš svarbiausių vyr. redaktoriaus pareigų.

Užėjau už jo stalo, kuriame buvo išdėstyti tie naujosios Tiesos puslapiai. Ir aš kartu su Zimanu skaičiau tos 1963 m. sausio 3 d. laidos Tiesos korektūros puslapius. Bet visą laiką galvojau apie Vienybę ir kitus Amerikoje leidžiamus lietuviškus laikraščius.

Kokia ironija! Štai esu lietuviško laikraščio redakcijoje okupuotame krašte, kuriame nėra jokios spaudos laisvės, bet tas laikraštis neturi jokių finansinių sunkumų, visų skaitomas krašte ir, kelsčiausia, plačiai prenumeruojamas lietuvių, gyvenančių laisvame pasaulyje.

Tuo tarpu Vienybė, kaip ir kiti lietuviški leidiniai Amerikoje, kad ir leidžiami šalyje, kur spaudos ir žodžio laisvė nevaržoma, skursta ir vargsta, nuolat skųdamiesi skaitytojų ir pinigų trūkumu. Nemalonu man buvo prisiminti ir tai, kiek dienų, savaitių ir mėnesių buv. Vienybės redaktorių ir leidėjų turėjo skirti, važinėda-

mas pas nerangius skaitytojus prenumeratą išrinkti, kuomet tą laiką labiausiai troško pašvęsti kūrybiniam darbu, savo poezijai. Kaip tie važinėjimai laikraščio reikalais, kartais, jo dvasią prislėgdavo, lūdiuja šimtai laiškų, kuriuos atsilygdavo į namus.

Lietuvoje ir Amerikoje leidžiamų lietuviškų laikraščių sąlygos labai skirtingos.

Tiesos redaktorių Zimanas paspaudė skambutį ir jo kambaryje tuoj pat atsirado fotografas. Jisai pakvietė mus atsistoti prie vienos sienos, kurią puošė didžiulis moters portretas.

O kas ji tokia? -- paklaustau.
- Nejaugi nežinote, kad tai mūsų garšioji partizanė - Marytė Melnikaitė iš Zarasų apskr. Ji, kaip man pasakojo, didvyriškai kovojusi su "hitlerininkų gaujomis". Jos vadovaujamo partizanų grupės nariai žuvo, o ji, sunkiai sužeista pateko į gestapo rankas. Ją žiauriai kankino, nupiovė krūtis, bet ji neišdavė savo kovos draugų, mirė didvyriškai...

Kadangi jau buvo vakaras, Tiesos redakcinis personalas, (dirba net 75 redaktoriai), buvo išsiskirstęs. Tik vyr. redaktorių Zimanas dar darbavosi, kartu su savo sekretore, kurios raštinė gretimame kambaryje. Zimanas parodė visą redakciją, o vienas atskiras kambarys, kuris buvo užrakintas, skirtas vien tik laiškam skaityti ir atsakinėti. Čia dirba 11 asmenų, kuriems dažnai tenka ir pavaižinėti po kraštą iširti skundus, kurie spausdinami Tiesos laiškų skyriuje.

Kitoje namo dalyje įrengta spaustuė, kuri dirba 24 valandas. Ir dabar darbas čia vyko pilnu tempu. Viename šone ilgusia rinktinė linotipų, suskaičiuoju net 28. Kitoje pusėje - dideli stalai, prie kurių dirbo keletas vyrų. Jie laužė laikraščių puslapius. Šioje Tiesos spaustuėje, pasirodo, išleidžiami beveik visi Vilniaus leidiniai.

Spaustuė įrengimus buvo įdomu pamatyti, tuo labiau, kad visi tie darbai man gerai pažįstami. Turbūt niekados neužmiršiu tų laikų, kai ir man reikėdavo laužyti ir kilnoti sunkius Vienybės švininius puslapius, iki laikraštis perėjo į ofsetinę spaudos techniką...
BUS DAUGIAU

Pakartotinai prašome: nepamirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą!

Šiuose rūmuose leidžiama Vilniaus Tiesa ir kiti laikraščiai bei žurnalai.

Svečiuose pas Argentinos lietuvius

Salomėja Narkėliūnaitė

Buenos Aires lietuviai, šalia pereitą sykį šioje vietoje aprašyto „Rambyno“ ansamblio, kuris prisiglaudęs prie Aušros Vartų parapijos, turi ir kitą vertingą meninį vienetą. Tai Dainų ir Šokių Jaunimo ansamblis, kuris „prisiglaudęs“ prie Lietuvių Centro.

Lietuvių Centras, kaip jau eilėje savo pereitų rašinių esu minėjusi, yra ne tik patalpos, kuriose Villa Lugano ir apylinkės lietuviai renka kultūriniams ir socialiams parengimams, bet yra ir organizacija, o tuose namuose yra jos būstinė.

Ta savišalpos ir tautiniai kultūrinė organizacija, kuri, beje, yra vienintelė Argentinos sostinėje lietuvių organizacija, turinti 1951 m. valdžios jai suteiktas juridinio asmens teises, jau nuo seno rūpinasi savo sentime lietuvių išlaikyti, o jauni- me ją sklepyti.

Kai lietuvių emigrantų vaikai buvo dar mokyklinio amžiaus, Centras rūpinosi ir organizavo jiems sekmadieninę lituanistikos mokyklą, o kai paaugo ir išsiskirstė po įvairias vidurines mokyklas, tai reikėjo naujų būdų ieškoti jiems suburti.

Tautinių šokių ir dainų ansamblis buvo tinkamiausias būdas ju tolimesniam

lietuvių gaivinimui. Villa Lugano apsigyvenusi pokario ateivė mokytoja Antanina Mikėlionienė ėmė jauni- mą mokyti lietuviškų tautiškų šokių ir žaidimų. Jos vadovaujamas ansamblis gražiai pasirodydavo tautinių švenčių minėjimų metu.

Tačiau Mikėlionienei netrūkus su vyru agronomu išsikėlus į nuosavą ūkį gyventi, Villa Lugano lietuvių motinų paraginta, ansamblio vadovavimą perėmė Ona Ožinskienė, ta pati, apie kurią jau esu rašiusi, kalbėdama apie seniausią Pietų Amerikoje lietuvių laikraštį Argentinos Lietuvių Balsą, kurį ji kartu su vyru Pranu leidžia, Kastantui Norkui redaguojant.

Stebėjau tą jos vadovaujamą ansambli sukaktuviniame BALSŲ minėjime rugpjūčio 17 d. Lietuvių Centro dr. Jono Basanavičiaus vardo rūmų scenoje.

Savo šokių vadovo Luis Lemberio pakviestas, scenoje pasirodė tautiniais drabužiais pasipuošęs jaunimas. Jo buvo pilna estrada. Publika juos visus sutiko labai karštai, o ypatingai plojo jų solistams Zuzanai Valatkaitei ir Juozui Zorubai.

Padariau visą eilę jų foto nuotraukų, o taip pat ir nufilmavau spalvotais filmais. Filmavo taip pat ir BALSŲ leidėjas Pranas Ožinskas,

kurio balta-juoda filmus jau matėme po savaitės, rugpjūčio 24 d., toje pat salėje įvykusiame filmų rody- me. Tik mano filmai vėliau tapo išaiškinti, kai jau sugrįžau į New Yorką. Bet ir man dėl jų nėra ko gėdintis, nes išėjo neblogai. Jau visa eilė newyorkiečių ir chica- giečių yra matę tą puikų ansambli savo spektaklio metu.

Ožinskienė, pradėjusi dirbti su ansambliu, pama- žu įtraukia vis daugiau jau- nimo į jo eiles. Jos pastan- gomis tobulinami ir tautiniai drabužiai. Buvo įdomu klaus- tytis, kad tasai jau Argenti- noje gimęs jaunimas, ne tik susidomėjo lietuviškais šo- kiais, bet ir turėjo tiek energijos, kad savo priemo- nėm pasigamino „uniformą.“ Moterų tautiniai dra- bužiai nėra austi, bet siuvi- nėti. Tai, žinoma didelis Ožinskienės nuopelnas.

Ožinskienė, kuri ir taip jau daug kur užsiėmusi vi- suomeninėje veikloje, an- samblį ne tik gerai šokti iš- mokė, bet ir į programą pradėjo įpinti lietuviškas liaudies dainas.

Ansambliui talkina, pasi- keisdami akordeonu dabar- tinis Argentinos Lietuvių Centro vicepirmininkas Vy- tautas Balčiūnas, ALC narys kaimynas Juan Wychlo, Ro- landas Katunskis ir Alek- sandras Misiūnas.

Zuzana Valatkaite, pagrindinė Ansamblio solistė.

Ansamblis savo progra- moje turi Kalvelį, Žiogelį, Audėjelę, Kubilą, Mikėtie- nę ir kt. šokius. Iš dainų būdingesnės Senelis, Palan- kė, Tau, Vasaros naktys, Ramunėliai, Gaidys gieda ir kt., dalyvaujant su solo dai- nomis Zuzana Valatkaite, Robertui Pileckui ir Juozui Zorubai.

Šiuo metu ansamblyje, be jau minėtų solistų ir akor- deonistų, šokėjų dainininkų tarpe yra: Esther Butkaitė, Nelida Burbaitė, Mabel Di- džiokaitė, Susana Holyda, Gloria Jasuitytė, Silvia Ku- raitytė, Silvia Karosaitė, Lucia Liveikytė, Nelida Mi- siūnaitė, Irena Pitkutytė, Mirta Paukštytė, Regina Staškūnaitė ir Maria E. Usonytė.

Šokėjų dainininkų grupėje yra: Alfredo Džiugis, Juan C. Gačius, Ricardo Maslio- nis, Hugo Masiokas, Juan Kėlpokas, Juan C. Pilka, Jose Plisko, Jesus Pleyrus, Alberto Skrandžius, Roberto Reksas, Alfonso Vibrentis ir Alberto Vieraitis.

Į akis krenta tų jaunuolių argentinieški (ispanieški) var- dai, bet nešiojamos jų tėvų pavardės ir jų pačių daly- vavimas tame ansamblyje aiškiai rodo, kad jiems lie- tuvių rūpi. Šituo jų susirū- pinimu gali pasidžiaugti ne tik jų tėvai ir artimieji bei kaimynai, bet tikrai džiugu tai matyti net ir iš norta- merikos atvykusiam sve- čiui, kad jisai pats savo šir- di nuramina ir kitiems apie tai gali papasakoti. (Bus daugiau)

Ansamblis su savo vadovais Ona Ožinskienė ir Luis Lemberiu Centro scenoje per šių metų Vasario 16 minėjimą.

P. Ožinskio nuotr.

Argentinos Lietuvių Centro dr. J. Basanavičiaus vardo rūmai.

APIE LIETUVYBĖS IŠLAIKYMĄ

Lietuvių išlaikymas rūpi daugeliui tikrų lietuvių, nesvarbu kokiame pasaulio kampelyje jis begyventų. Argentinos Lietuvių Balsas savo kovo 26 d. laidoje, pacytė iš Vienybės 78 m. sukakties proga tilpusio ra- šinio Tysliavos žodžius, tartus Vienybė 75 m. proga apie lietuvių išlaikymo būtinumą, šitaip rašė:

„Šia proga pravartu paste- bėti, kad ir Argentinos lie- tuviai gali pasididžiuoti Pietų Amerikos lietuvių spaudos veterano išlaikymu: Argentinos Lietuvių Balsas, taipgi be pertraukos eina 36-tuosius metus! O tai ro- do, kad mūsų visuomenės širdis lietuvių gaivinimo atžvilgiu yra jautri; kad ne pašalpas naudojusi ir pa- mokslus mums saktusios viršūnės, bet mes patys sa- vo laikraštį išlaikėme.

Audringo gyvenimo ban- gos ir tautinio sąmoningū- mo stoka, daugelį mūsų šeimynų tautos nuostoliu pa- vertė. Kienu namuose neliko lietuvių kalbos, kurių na- mų židinių nelanko savas spausdintas žodis, ten pra- sideda lietuvių kapi, nors kažin kaip atskalū- nai ten apie lietuvių meilę kalbėtų.

Kultūringas žmogus ir jo ainiai pasilieka ištikimi sa- vo tautai „iki gyvos galvos.“

Tik taip išsilaiko skandina- vai, anglo-saksai, japonai ir žydai.

Nekultūringas arba kar- jeristas, pasiduoda aplinkai ir, kaip nendrė, linksta, kur vėjas pučia.

Mes Argentinos lietuviai labai džiaugėmės, atsikvietę pokarinių Lietuvos pabėgė- lių būrelį. Natūralu, jie tu- rėjo padidinti mūsų spaudos visuomeninio ir kultūrinio darbo aktyvą. Vieni iš jų tikrai nuoširdžiai padidino, bet greit emigravo į JAV.

Betgi daugelis naujakurių, ypatingai tų, kurie visiškai nedalyvauja lietuvių koloni- jos veikloje, parodė labai neigiamus pavyzdžius: Dau- gelio jų atžalynai sukūrus mišrias šeimas, jų šeimos židiniuose jau nekalbama lietuviškai, nelanko lietuvių kultūrinių rengimų, užsi- trenkę duris miršta savo kraujo tautai.

Bet... atskalūnų buvo ir bus. O lietuvių gyva išlai- kys neišsigemą Kudirkos ir Basanavičiaus ainiai, išlai- kys toji susipratusių visuo- menės širdis, kurios pa- stangomis Lietuva buvo pri- kelta iš grabo, kuri pagim- dė Aušrą ir Varpą, kurios dėka vis žengia pirmyn Šiaurės ir Pietų Amerikos lietuvių spaudos veteranai! P. BARAUSKAS

Kun. Jankaus vis dar nepalieka ramybėje

Vilniaus Tiesa savo kovo 24 d. laidoje aprašo Skuode įvykusį žmonių mitingą ir pirmame puslapyje spausdina jų atstovų pasirašytą atsisaukimą į New Yorko gyventojus ryšium su kun. Liogino Jankaus nutelsimu už tariamus jo nusikaltimus Skuode 1941 m.

Teismo procesas, kaip žinia, vyko Klaipėdoje, kur buvo teisiami septyni asmenys, jų tarpe kun. Jankus už akių. Pastarasis nuteistas 15 metų.

Kun. Jankus New Yorko laikraščių, radijo ir TV korespondentams buvo pareiškęs ir tie jo pareiškimai plačiai nuaidėjo ne tik po visą Ameriką, bet ir kitus kontinentus, kad tie kaltinimai esą prasimanymai ir kad kalbamu laikotarpiu Skuode jis buvęs Liet. Raudonojo Kryžiaus atstovas ir tarpininkavęs vokiečių suimtiesiems žydams skuo- diečių suaukotų daiktų paskirstyme.

Vien tik nuteisimu už akių nepasitenkinant, Skuode kaip rašo Tiesa, įvyko 1941 m. žuvusiems paminklo atidengimas, o paskui miestelio kultūros namuose ir mitingas. Jame kalbėjusieji reikalavę, kad "savo atpildo susilauktų ir kun. Jankaus-kas-Jankus".

Kaip buvo daroma ir kitų teismo bylų, kaip pvz., Impulevičiaus ir kt., pasibaigimo atveju, ir dabar mitingo dalyviai nutarė priimti laiško tekstą Amerikos gyventojams.

Impulevičiaus atveju mitingo dalyviai savo kreipimąsi adresavo Philadelphiaus gyventojams. Dabar kreipiamasi į New Yorko gyventojus, o mitingo aprašymas pavadintas "Jis nepasistieps dangoraižių šešėliuose".

Ko gi skuo- diečių mitingo dalyviai nori iš New Yorko gyventojų? Jie kviečia "... Jus, gerbiami niujorkiečiai, o taip pat ir Jus, dori lietuviai emigrantai, pakelti protesto balsą prieš aršaus žudiko ir sadisto buvimą Jūsų mieste. Neklausykite jo veldmainišky pamokslų, neatlikite pas jį išpažinties. Žinokite, kad tos rankos, kurios kasdien daro kryžiaus ženklą, suteptos nekaltų žmonių krauju. Mes prašome Jūsų, reikalaukite, kad hitlerinis žudikas nerastų sau vietos ne tik Niujorke, bet ir visoje Jūsų tė-

vynėje — JAV. Tegu už nusikaltimus Lioginas Jankauskas atsako lietuvių tautai. Šito mes Jūsų prašome vardan humaniškumo, vardan to kraujo, kurį mūsų tautos pralėjo bendroje ko- voje prieš fašizmą, kuriam uoliai tarnavo Jankauskas."

Toliau rašoma, kad, susirinkimo įgalioti, tą laišką pasirašė: K. Ašoklis, A. Arbačiauskienė, G. Baipšienė, J. Brazdžionis, K. Budrikis, P. Dirktienė, Z. Dzimisevičius, K. Jablonskis, P. Jablonskis, A. Juzumas, D. Kareška, S. Kuodis, V. Marozas, S. Maigaitė, G. Pliuškytė, G. Raizgienė, A. Ramonas, V. Staneika ir Č. Čabanskis. Pagal jų nurodytas profesijas, jų tarpe yra įvairūs pareigūnai, kaip vykdo, k-to pirm., ligoninės direktorius, mokyklos direktorius, moksleivė, agronomas, stalius, kolūkio pirm., melioravimo inžinierius, nukentėję, santechnikai ir rajono tarybos deputatai.

Tie, kuriems yra tekę skaityti ankstyvesnių amerikiečiams skirtų laiškų tekstus, lengvai gali pastebėti, kad jie yra visi to paties sukirpimo. Lietuviai Amerikoje netiki kun. Jankui metamais kaltinimais.

Tuo tarpu įdomus yra ir lenkų atsiliepimas. Toks senas lenkų sąvairraštis Gwiazda Polarna, išleistas Wisconsinse, aprašinėdamas Antano Impulevičiaus ir kt. nuteisimą, kovo 21 ir 24 dienos laidose sako, kad akcija neturinti pasibaigti vien ties "vargšu Antanu", bet reikia sugaudyti ir kitus, nežiūrint, ar jie turėtų lietuviškas, vokiškas ar jau suamerikonintas pavardes.

Kitokių nuomonės laikraštis, atrodo, yra dėl kun. Jankaus bylos. Ją tik atpa-sakoja, pacituodamas paties kun. Jankaus pareiškimus amerikiečių spaudai, kuriais jisai tuos kaltinimus paneigė.

Lietuvoje

Zarasų rajono laikraštis ramina kolchozininkus, te-gavusius po 1 kg grūdų ir po 50 kap. už savo darbadienius. Sako, juk gavote nemokamo gydymo ligoniams, o jaunimas stipendijų aukštesnio mokslo

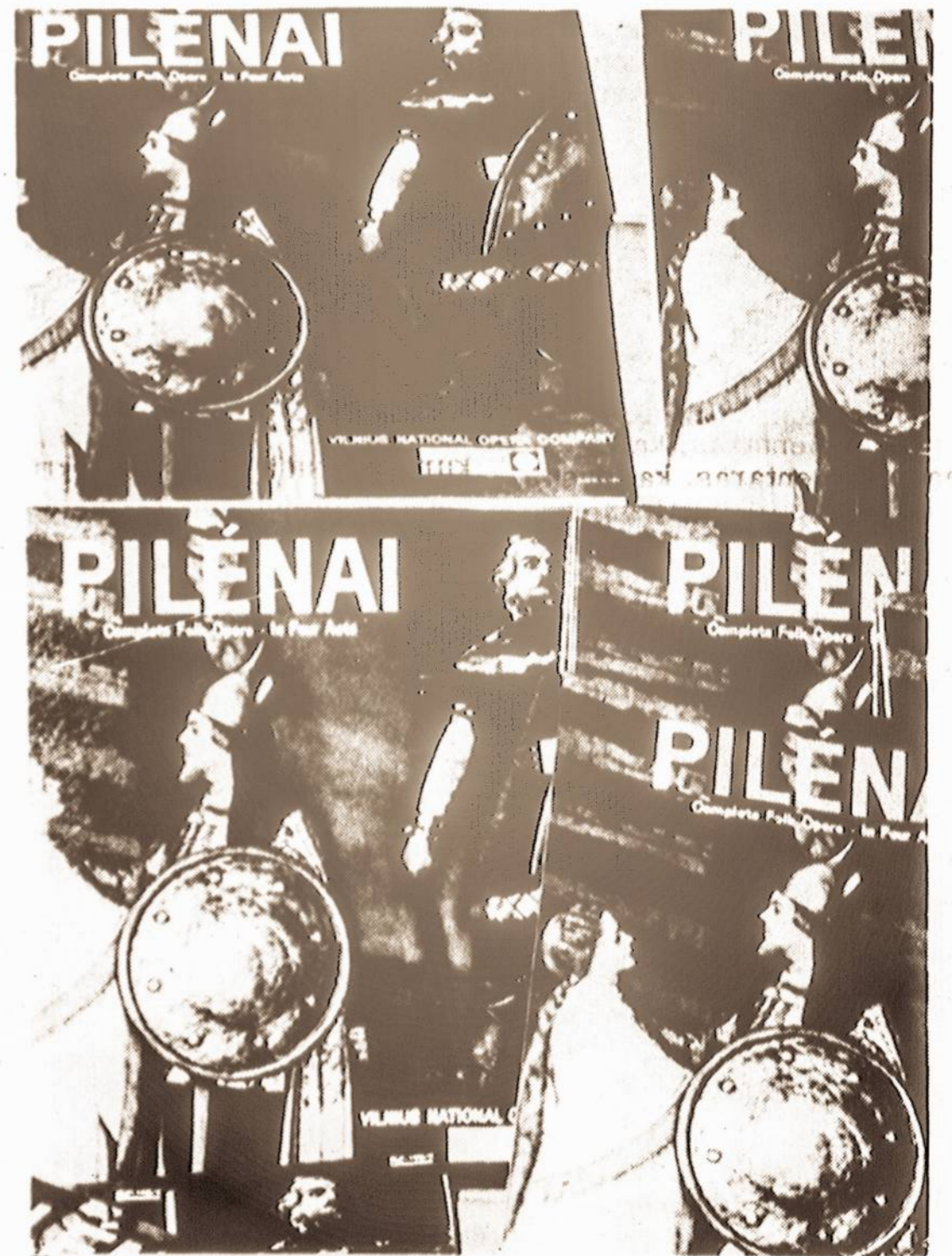
Veiksmas iš V. Klovos operos "Pilėnai". Kunigaikštis Margiris (J. Stasiūnas) su dukromis Eglė (E. Šaulėvičiūtė) ir Mirta (M. Aleškevičiūtė). Dauguma, kurie įsigijo operos "Pilėnų" plokšteles, siunčia gražiausius atsiliepimus ir padėkos pareiškimus už puikų leidinį.

siekti. Be to, valstybė davė nemokamą mokslą trijose pradinėse ir vienoje aštuonmetėje, kas kainavę 26,760 rb. Girdi, tai "pridėtinis" kolchozninkams apmokėjimas.

Pabaltijo karinės apygardos vadu yra gen-pulk. Čettagurovas. Karinėn tarybon įeina ir A. Sniečkus.

Lietuvos Mokslų Akademijos metinis posėdis apžvelgė pernykštę veiklą ir apsvarstė 1964 metų darbus. Pirmininkavo prof. J. Matulis. Pranešimus padarė gamtos mokslų vedėjas matematikas prof. P. Brazdžiūnas, chemijos-biologijos vedėjas prof. V. Girdzi-jauskas, visuomeninių mokslų prof. K. Korsakas. Davė pranešimą ir sekretorius K. Meškauskas.

Dabartinės Lenkijos 20 metų sukaktį minėti Vilniun atvežta rodyti 20 pastarais 2-3 metais Lenkijoje gamintų filmų. Jų tarpe nėra "Kryžiučių". Lietuviai šią filmą kritikavo kaip istorijos tikrovę iškreipiančią.

Komp. Vyt. Klovos operą "Pilėnai" plokštelėse galima įsigyti Vieniybėje. Tokios operos pastatymas scenoje ir įrekdavimas plokštelėse, Amerikoje kainuotų apie \$100,000. Operą "Pilėnai" dabar kiekvienas gali pakartotinai klausytis, sumokėdami tik \$12.00 už trijų plokštelių albumą. Užsakymai siunčiami į Vieniybę, pridėdant 50 c. persiuntimo išlaidoms.

LIETUVOJE GARŠĖJA BROLIAI A. IR V. NASVYČIAI

Lietuvoje garsėja architektai-dailininkai broliai A. ir V. Nasvyčiai. Jie projektuoja namus, dirba išplanavimo srityje, kuria vidaus dekoracijas, baldus, įvairioms šventėms apipavidalina Vilnių; kaip architektai ir dailininkai dirbo įvairiose parodose, sukūrė skoningus eskizus vaikų ir jaunuolių kostiumams artėjančiam dainu šventel.

Nešenal įvykuslame Lietuvos Architektų sąjungos suvažiavime buvo gerai įvertintas eksperimentinis 75 butų stambiaplokštis gy-

venamasis namas, kurio projektuotojų tarpe dirbo ir Nasvyčiai.

Buvo šilta! atsiliepta apie Nasvyčių darbą, jų pastangas sudaryti žmonėms naujuose butuose kuo geriausias gyvenimo sąlygas.

Ištisas valandas ir dienas architektai praleido gelžbetoninių konstrukcijų gamykloje, bendromis jėgomis stekė, kad pastatas išeltų kuo geresnis ir patogesnis, kad jame apsigyvenęs žmogus geruoju prisimintų jo projektuojus ir statytojus.

Nasvyčiai, kaip žinia, yra suprojektavę ir "Neringos" viešbutį ir kavinę.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist
Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.
MATTHEW MAZEIKA
Savininkas
80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK
Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE
26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783
DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Šiomet mūsų krepšinininkai rengiasi važiuoti į Australiją ir ten žaisti su lietuvių bei australų komandomis jų tarpe-Australijos olimpinėje rinktinėje.

Kada tik šios išvykos garsas dar tik pradėjo sklįsti, parašiau diskusinį straipsnelį jos reikalu vienam Chicago Lietuvos dienraščiui. Čia, iš esmės, pasisakydamas už tokią kelionę Australijon, nurodžiau, jog yra ir daugiau būtinų reikalų vietoje — sportinių rūmų statymas, sportinio inventoriaus įsigijimas ir pan.

Del pačios Š. Amerikos liet. krepšinio rinktinės komplektavimo klausimo pasisakydamas nurodžiau, kad nebūtų dėmesys kreipiamas vien tik į žaidėjų sugebėjimus krepšinyje, bet ir žiūrima jų lietuvių kalbos mokėjimo bei kitų lietuviškų savybių.

Čia taip pat nurodžiau, jog išėivijos lietuviai vargu ar nustebins australus, nes 1956 m. Australijoje vykusios olimpiados metu jiems yra tekę matyti Sov. Sąjungos krepšinio rinktinę, kurios pagrindą sudarė okup. Lietuvos lietuviai; K. Petkevičius — (rinktinės kapitonas), S. Stonkus, A. Lauritėnas, tada laimėję sidabro medalius. Ten buvo ir mano komentaras, kad australianai "taip pat pajęgs suprasti, kodėl išėivijoje gyvenantieji lietuviai nėra tokie stiprūs, kaip tėvynėje ir dėl to rausti gal nereikės."

Toks mano pažymėjimas susilaukė grubaus to laikraščio sporto redaktoriaus prierašo, kuriame tapau apkaltintas tendencingumu, kadangi išdrįsau padaryti okup. Lietuvos ir išėivijos krepšinininkų pajęgumo palyginimą. Tas "sporto redaktorius" pasigyrė, jog "bet koks abiejų pusių krepšinininkų palyginimas šiuo metu nėra praktiškai įmanomas."

Taigi, mano kukli pastaba susilaukė rimto, visa žinančio žmogaus atkirčio, kuris viską, kas tik nėra jam prie širdies, vadina tendencingumu bei kitais koltojmukveplančiais epitetais.

Tačiau, nežiūrint kaip kas bekalbėtų, krepšinininkų

palyginimui duomenų yra. Pats geriausias palyginimas yra tas, jog 1956 m. Sov. Sąjungos olimpinėje rinktinėje (tada antroji stiprumu pasaulyje) žaidė 3 lietuviai, tuo tarpu JAV rinktinėje nebuvo nė vieno lietuvio. Pagal žaidėjų kvalifikacijas to meto (panaši padėtis yra ir šiandien) nė vienas JAV lietuvis krepšinininkas nebūtų patekęs nė į dešimtąją rinktinę — pirmąjį 100 žaidėjų.

Kitas dalykas — 1960 m. Lietuvoje krepšiniui kultivavo 46,000 žmonių ("Sportininko žinybas" — Valsts Politinės ir Mokslinės Literatūros Leidykla, Vilnius, 1960 m.), o kiek gi lietuvių krepšinininkų turime Š. Amerikoje? Geriausiai atveju, jų čia priskaitytume 300-400. Taigi krepšinininkams vystytis kiekybine prasme tėvynėje galimybės yra tūkstantčius kartų geresnės.

Palyginimui yra ir kitokių šaltinių. Štai, iš okup. Lietuvos Amerikon atvykstant krepšinininkai (J. Daktaraitė), treneriai (S. Butautas), kurie papasakoja apie Lietuvos krepšinio lygį; iš tėvynės atvažiuoja arba iš Amerikos ten važiuoja turistai; iš abiejų pusių vyksta žmonės apsigyvenimui — jie irgi pasitarnauja duomenų surinkimui; pagaliau — tie, kurie norime, galime sekti Lietuvoje išėivančią spaudą, kuri yra neblogas veidrodinis vaizdas apie Lietuvos krepšini bei bendrai sportą sudarymui. Yra ir kitokių priemonių, kurias čia tegul bus leista neminėti. Reikia tik noro, nemaža laiko ir geros valios.

Mano manymu, aną prierašą prie mano straipsnio padėjęs žmogus tos geros valios nebeturėjo. Jis todėl nurašė ne žurnalistinį stiliumi, bet demagogų vartojamais išsireiškimais. Galimas dalykas, jam padiktavo krepšinio išvykos rengimo komitetas, kurio tarpe, deja, matome vieną kitą iš tų asmenų būrio, kuriems privalu žiūrėti tik pro siaurą partinį langelį.

Klaipėdos pradinės mokyklos lanko 19,000 mokinių. Statoma nauja mokykla 1072 mokiniams.

Bronius Vasiliauskas-Vasys (kairėje) ir E. Bačinskas, Cicerone gyvenę sporto veteranai, kurie dar ir šiandien matomai sporto aikštėse su teniso rakete rankoje. Vasys anksčiau yra buvęs pajęgus tenisininkas, o Bačinskas geras ledo ritulio žaidėjas ir futbolininkas.

E. Šulaitis nuotr.

Mirė Mykolas J. Putinas

Union, N. J. 1964 m. kovo 9 d. savo namuose nuo širdies smūgio mirė 69 metus sulaukęs Mikas J. Putinas. Buvo pašarvotas Park Mortuary (Brazinsko) koplyčioje, Elizabeth, N. J., kur apie 20 metų yra gyvenęs ir turėjęs duonos kepyklą. Laidotuvės įvyko iš lietuvių šv. Petro ir Povilo parapijos bažnyčios į šv. Gertrūdos kapus, Rahway, N. J.

Sermenys ir laidotuvės buvo gausingos dalyviais, nes velionis turėjo daug draugų ir pažinčių, o ypač gyvendamas Elizabeth.

Po laidotuvių velionio našlė pakvietė visus dalyvius į valgykloje paruoštus pietus.

Velionis Mikas paliko liudinčią žmoną Marę ir kitus gimines JAV ir Lietuvoje. Lietuva paliko dar prieš I Pas. kara ir nuo 1913 metų visą laiką pragyveno New Jersey valstybėje. Buvo kilęs iš Birjočių kaimo, Radviliškio vals.

Gyvendamas JAV dažnai prisimindavo Lietuvą, bet neturėjo progos aplankyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Buvo sėkmingas biznieriū ir patenkintas JAV gyvenimu ir planavo dar ilgokai gyventi, bet staigi mirtis sutrukdė.

Velionis Mikas J. Putinas visą laiką buvo Vienybės skaitytojas, lietuviškų reikalų rėmėjas ir Lietuvos mylėtojas.

A. S. TREČIOKAS

Vėžio gydymas

Efektingas vėžio gydymas pareina nuo kelių faktorių. Pirmas, kokias vėžio rūšis. Kadangi yra apie 150 pripažintų žmogaus vėžio rūšių, tikslius blygbinio auglio rūšies diagnozės nustatymas yra pirmas žingsnis į atitinkamą gydymą. Antra, gydytojai turi nustatyti, kaip toli liga yra pažengusi. Be to, yra labai svarbu atsižvelgti į bendrą ligonio būvį. Po šių visų faktorių atsargaus apsvaistymo gydytojai gali prieti prie nutarimo, kokį gydymą pritaikyti.

Kai vėžys yra anksti surastas, t. y., kai vėžys dar nėra peržengęs savo pirminės atsiradimo vietos, chirurgas gali turėti galimybę išplauti visą ligos pallestą audinį. Gydymas spinduliais gali būti taip pat taikomas į vėžio pallestą vietą, arba jis gali būti naudojamas kombinuotai su chirurgija tais atvejais, kur vėžys pradėjo plisti į kitas kūno vietas.

Išplitęs vėžys yra vadinamas "diseminuotu vėžiu". Šioje stadijoje, ekspertų nuomone, vaistai yra vienintėlis gydymo būdas. Dabar yra apie 25 vaistų rūšys reguliariam naudojimui prieš išplitusį vėžį. Koks yra jų veiksmingumas?

Nors vaistai ir nedavė pasveikimo rezultatų, išskyrus vienoje gana retoje vėžio rūšyje, jie padeda gydyti apie 30 kitų vėžio formų. Jie sumažina skausmą, prailgina gyvenimą ir duoda bendrą ligonio pagerėjimą, nors ir laikinai. Gydytojai pabrėžia faktą, kad dėl daugelio vėžio rūšių nebus rastas tik vienas vaistas vėžiui išgydyti. Mokslininkai ir tyrinėtojai turės tęsti savo ieškojimą įvairių vaistų įvairių rūšių vėžio gydymui.

Visi specialistai vėžio gydyme pabrėžė ankstyvaus vėžio diagnozės svarbumą, norint pasiekti geresnių rezultatų. Yra tam tiktai reiškiniai, kuriuos žmonės turi turėti galvoje ir, jiems atsiradus, stengtis atkreipti savo gydytojo dėmesį.

Šie reiškiniai arba simptomai yra matomas ar užčiuopiamas auglys bet kurioje kūno vietoje, bet koks, nors ir mažiausias nenatūralus kraujavimas iš bet kurios kūno dalies, neišaiškinamas svorio kritimas, bet koks pasikeitimas vidurių tuštinime, bet koks kosulys, ypač, jei su krauju, bet kokias greit negyjanti žaizda, bet koks didėjantis keičias spalvą, kraujuojantis ar skaudus odos auglys.

Jei šie reiškiniai būtų kiekvieno asmens stebimi, daugelio blygbinų ar vėžio rūšių auglių diagnozė būtų nustatyta ankstyvoje stadijoje, taip kad ne tik gydymas bet ir išgydymo viltis pasidarytų tikra.

A. C. N. S.

PARDUODAMI NAMAI

HIGHLAND PARKO rajone, Brooklyne, parduodamas 11 kambarių mūrinis namas. Moderniška virtuvė, 3-1/2 vonių, išbaigtas rūšis, formalus salionas, valgomasis kambarys, garažas. Apšildomas karstu vandeniu. Namas kampinis tinka profesionališkam darbu. Telefonuoti MI 7-9796, arba galima kreiptis į Vienybę.

HIGHLAND PARKO rajone, prieš pat parką, gražus mūrinis namas, turintis 4 miegamuosius, moderniška virtuvę, didelę verandą ir kitokius patogumus. Seniniai uždėtas naujas stogas. Telefonuoti po 5 val. AP 7-1246, arba AP 7-8478.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* FELIPE VAITKEVIČIUS iš Villa Rumipal-Kordobos, Argentinos, Vl. Deveikis ir Ant. Norkus iš Buenos Aires užsiprenumeravo Vienybę. F. Vaitkevičius savo laiške reiškia pasitenkinimą, kad tiek daug gražių pasiskaitymų ir nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo, nepamirštant nė mūsų brolių pavergtojoje Lietuvoje.

* KOSCIUSZKO FOUNDATION, New Yorke jau per 30 metų gyvuojanti lenkų draugija, balandžio 10 d. rengia balių Waldorf-Astoria viešbutyje, norėdama surinkti lėšų čia gimusiems pianistams stipendijoms, kad jie sektų Paderewskio ir Chopino pėdomis. Šimet lenkai paminės ir 600 Jogailos universiteto Krokuvoje sukaktį, publikai pademonstruodami to meto drabužiais apsirengusius to Universiteto steigėją karalių Kazimierą Didįjį (kuris buvo vedęs Gedimino dukterį Aldoną) ir universiteto atgaivintojus karalių Jogailą ir karalienę Jadvygą.

* ATVELYKIO POPIETĘ ši sekmadienį, kovo 5 d., Carnegie International Center patalpose rengia New Yorko Moterų klubas, Pradžia 5 val.

* JUOZO IR EUGENIJOS PAŽEMĖNŲ sūnus Antanas prieš Velykas atskrido iš Vilniaus pas tėvus į New Yorką. Apie 20 metų jaunuolis, baigęs Kupiškėje vidurinę mokyklą ir pastaruoju gyvenęs Vilniuje, dabar Antanas apsigyveno pas tėvus Ozono Parke ir susipažįsta su Amerika bei mokosi anglų kalbos. Iš tėvynės Antanas, be lietuvių kalbos, dar moka rusų ir prancūzų kalbas. Juozas Pažemėnas, ekonomistas, newyorkiečiams pažįstamas iš savo veiklos ir rašinių spaudoje. Nuo 1945 m. jisai VLIKe atstovauja Lietuvių Vienybės Sąjūdį ir buvo Tautos Fondo, Lietuvos ūkio atstatymo ir finansų komisijų nariu. Sūnaus atkvietimas tėvams užtruko apie 3 metus.

* "LIETUVIAI ARGENTINOJE" -- tokiu pavadinimu Rosario lietuvių bendruomenės išleista monografija apie Argentinios lietuvius, Vienybėje platinama, jau įsigijo eilė Amerikos lietuvių. Savo bibliotekai vieną egzempliorių įsigijo ir Washingtono Kongreso Biblioteka. Leidinio kaina \$2.

* VIDMANTO MONTVILO IR GIEDRĖS ŪSELYTĖS Jungtuvės įvyks balandžio 25 d. 4 val. pp. V. J. Atsainymo par. Bažnyčioje 64 — 14, 56 Road, Maspeth, L. I., N. Y. Vaisės 7 val. vak. Travelers Hotel, Terrace Room (netoli La Guardia Airport).

Mariui Katiliškiui už jo knygą "Sventadlenis už miesto" paskirta Liet. Rašytojų D-jos literatūros premija už 1963 metus. Kovo 25 d. posėdžiavusią komisiją sudarė: J. Blekaitis, N. Mazalaitė, Pr. Naujokaitis, A. Nyka-Niliūnas ir A. Vaičiulaitis.

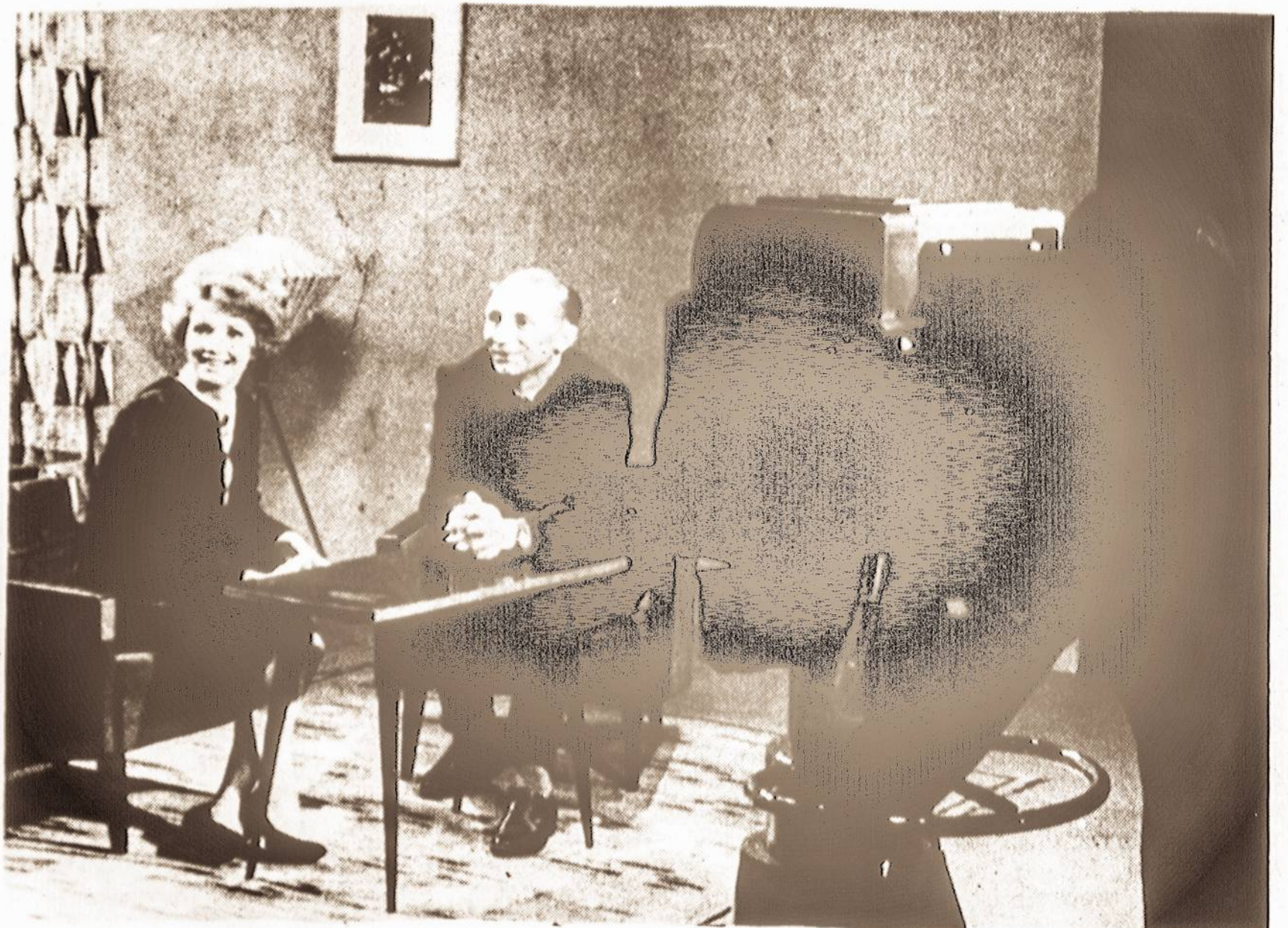
BALFO VAJAUS UŽBAIGTUVĖS NEW YORKE

BALFo metinis parengimas, skirtas New Yorko rudens vajui užbaigti, kovo 21 d. Švabų salėje sutraukė nemažą būrį newyorkiečių pasiūrėti iš Hamiltono (Kanados) atvykusių aukuriečių, kurie vaidino K. Binklo "Atžalyną". E. Dauguvietytės-Kudabienės vadovaujamas vaidintojų vienetas savo roles atliko gražiai, tik nevisai gražiai pasirodė newyorkiečiai, nes daugelis patingėjo atvykti į Švabų salę,

kai tuo tarpu vaidintojai nepatingėjo atvykti net iš Hamiltono ir nepabūgo 14 val. trukusios kelionės autobusu. Vaidintojų buvo artį 40. Kad ir nepilna švabų salė, bet hamiltoniečius sutiko širdingai, o paskui, programai pasibaigus, būrys newyorkiečių dalyvavo BALFo surengtoje svečiams vakarienėje. Kalbas pasakė newyorkiečių atstovai ir vaidintojų režisierė E. Dauguvietytė-Kudabienė.

Kubos diplomatas dr. Emilio Nunez-Portuondo (viduryje), pasmerkęs sen. Fulbright kalbą. Prieš keletą metų darytoje nuotraukoje jis matomas su S. Narkėliūnaitė ir Amerikos Balso lietuviškojo skyriaus vedėju dr. K. Jurgėla.

Rūtai Lee-Kilmonytei nuykus į Lietuvą aplankyti sergančios bobutės, į ją buvo nukreiptos ne tik lietuvių akys, bet ir televizijos aparatai. Nuotraukoje ji matoma Vilniaus televizijos studijoje. Šiomis dienomis Rūta Lee-Kilmonytė su tėvais grįžta į Ameriką (plačiau I psl.).

Kubos diplomatas įspėja JAV

Lietuviams gerai pažįstamas iš savo veiklos Jungtinėse Tautose Kubos diplomatas dr. Emilio Nunez-Portuondo, kuris šiuo metu gyvena Washingtone, paraišė New York Times redakcijai laišką, o tasai jį paskelebi bal. 1 d. ryšium su senatoriaus Fulbright kalba. Jisai smarkiai puola senatorių už jo pareiktą nuomonę ir ją vadina kapituluavimu prieš Castro.

Senatorius Fulbright, Arkansas demokratas ir Senato užsienių reikalų komisijos pirmininkas, savo kalboje aną savaitę JAV ekonominę blokadą prieš Kubą pavadino nevykusių dalyku ir siūlė, kad JAV vyriausybė sutiktų su faktu, jog tokia Castro vyriausybė yra ir ne taip jau lengvai pranyks.

Dr. Nunez-Portuondo, kuris Kubą Jungtinėse Tautose atstovavo Batistos laikais (ir kurį, turbūt, lietuviai gerai prisimena iš San Francisco laikų, kada tenai vykusių JT sukaktuvinių posėdžių metu Pabaltijo valstybių tragišku likimu jisai badė Molotovo akis), dabar New York Times rašo:

"Senatoriaus iš Arkansas pareiškimai įrodo, kad Leninas ir Chruščevas neklysta savo tikėjime, jog, norint pavergti likusiąją laisvojo pasaulio dalį, nereikės paleisti nė vieno šuolio.

Man atrodo, kad senatorius Fulbright tą kalbą pasakė, norėdamas atbaldyti Amerikos Valstybių Organizacijos narius, kurie netrukus turi susirinkti... svarstyti Venezuelos kaltinimų prieš komunistinį Havanos režimą."

Tie kaltinimai, kaip dr. Nunez-Portuondo nurodo, apima visus pastaruosius Kubos režimo nusikaltimus: laužymą sutarčių, civilinio karo organizavimą, sabotazą ir kt.

Pabrėžęs, kad sen. Fulbright turis dvi diametriškai skirtingas tezes — vieną Kubai, kitą Vietnamui — jis nurodo, kad, senatoriaus nuomone, Kuba turi pati išplaukti, kai tuo tarpu Vietnamas turis būti gnamas, nežiūrint kainos.

Toliau dr. Nunez-Portuondo klausia:

"Jei kapituluojama prieš Fidelį Castro, su kuriuo turima pasirašius 12 tarpt. sutarčių ir kuris yra nusavinęs JAV nuosavybę be kompensacijos, įželdinėja jūsų pagarbias institucijas, ko gali iš JAV tikėtis kitos vyriausybės, kurios turi tokias pat sutartis, kaip JAV su Kuba?"

Ir dar toliau:

"Kas bepatikės, jog JAV eis ginti Berlyno ar Formozos, rizikuodama branduoliniu karu, jei jūs toleruojate komunistinį režimą vos 90 mylių nuotolyje nuo jūsų krantų? Galimas dalykas, kad tokios ir panašios kalbos kaip sen. Fulbright, ir gen. De Gaulle privedė prie jo dabartinės politikos.

Argumentas, kad JAV negali militariškai veikti prieš Kubą, kuri šiuo metu neteisėtai okupuota rusų, kinų ir Afrikos komunistų, yra visuotinis prisipažinimas, jog ši didžioji jėga nėra pajėgi veikti iš viso. Aš noriu aiškiai pareikšti, kad mes, kubiečiai, nelaukiame, kad jūs už mus veiktumėte, bet mažų mažiausia duokite mums tiek pat pagalbos, kiek duodate Pietų Vietnamui."

Laiško pabaigoje buvęs Kubos diplomatas aiškina, jog, nors ekonominė JAV blokada ir neatnešusi reikalingų rezultatų, tai logiška būtų ją sugyventi, o ne nuimti.

Parafrazuodamas "mitų" tezę, dr. Nunez-Portuondo savo laišką baigia:

"Jei sen. Fulbright pasiūlymai bus priimti, tai vienintelis mitas, kuris pasilikis, bus tas, jog JAV laikosi savo tarptautinių įsipareigojimų ir kad ji yra žmogaus teisių, laisvių ir demokratijos gynėja. Vienintelis mitas, kuris turi būti sunaikintas, yra tas, kad Chruščevas rizikuos eiti į branduolinį karą dėl Kubos, dėl krašto, kuriame jisai išvis neturi teisės būti."

BROOKLYNIEČIŲ MAŠINĖLĖ VARŠUVOJE

Iš asmenų, kurie iš Varšuvos tarnybiniams reikalais lankosi Amerikoje, teko patirti, kad rašomoji mašinėlė lietuviškais rašmenimis, kurią punkskiečiams nupirko Brooklyno lietuvių vyrų grupė ir kurią 1958 m. į Punsą nuvežė Salomėja Narkėliūnaitė, dabar esanti lietuviško laikraščio Aušros redakcijoje Varšuvoje.

Punkskiečiai, kaip girdėti, nelabai norėję su mašinėle skirtis, bet buvę įtikinti, jog laikraščiu Varšuvoje ji labiau reikalinga, nei jiems Punske. Laikraščio redaktorius Zygmunt Stobierski aiškina, jog be lietuviškų rašmenų mašinėlės nebegalima buvę išsiversti, nes lenkai linotipininkai beveik atsisakė medžiagą rinkti.

Suvalkijos trikampio lietuviai dabar palikę su sena lietuviška mašinėle, kurią jiems prieš keletą metų atvežusi iš Vilniaus Michalina Meškauskienė.

Kai kurie brooklyniečiai, mašinėlės sluitimo iniciatoriai, sužinoję apie savo mašinėlės likimą, nelabai patenkinti. Jie sako, kad laikraštis yra geras dalykas, bet, jeigu Gomulkos valdžia leidžia laikraštį, tai tegul nuperka ir lietuviškais rašmenimis mašinėlę.

Ligšiol jau yra išėję šeši Aušros numeriai.